

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Ontwerp

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Leeswijzer.....	5
2	Jaarrekening in één oogopslag	6
2.1	Algemeen.....	6
2.2	Jaarrekeningresultaat	6
2.3	Vermogenspositie	7
2.4	Wet normering topinkomens.....	7
3	Jaarverslag	8
3.1	Realisatie programma's	8
3.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	8
3.3	Programma Toezicht en Handhaving	10
3.3.1	Toezicht	10
3.3.2	Overlast.....	11
3.3.3	Duurzaamheid	12
3.3.4	Handhaving.....	13
3.3.5	Overige taken	13
3.4	Klanttevredenheidsonderzoek	14
4	Paragrafen.....	15
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	15
4.1.1	Weerstandscapaciteit	16
4.1.2	Risicoanalyse.....	16
4.1.3	Beheersmaatregelen	17
4.1.4	Ratio.....	18
4.1.5	Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer	18
4.2	Financiering	18
4.2.1	Schatkistbankieren	18
4.2.2	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	18
4.2.3	Kredieten.....	18
4.3	Bedrijfsvoering	19
4.3.1	Personeel en organisatie	19
4.3.2	Klachten handelen ODH	20
4.3.3	Informatisering en automatisering	21
4.3.3.1	Informatiebeveiliging	21
4.3.3.2	Digitale informatievoorziening	21
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	21
5	Jaarrekening.....	23
5.1	Programmaverantwoording	23
5.1.1	Toelichting programma's	23
5.1.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	23
5.1.3	Programma Toezicht en Handhaving	24
5.1.4	Algemene dekkingsmiddelen.....	24
5.1.4.1	Deelnemersbijdragen.....	24
5.1.4.2	Additionele projecten	25
5.1.4.3	Overige opbrengsten	25
5.1.5	Overhead	25
5.1.6	Onvoorzien.....	26
5.1.7	Mutaties reserves	26
5.2	Overzicht incidentele lasten en baten.....	26
6	Balans en toelichting	27
6.1	Balans	27
6.2	Toelichting op de balans.....	27
6.2.1	Vaste activa	27
6.2.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	28
6.2.3	Liquide middelen.....	28

6.2.4	Overlopende activa	28
6.2.5	Eigen vermogen	28
6.2.6	Voorzieningen	29
6.2.7	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	29
6.2.8	Overlopende passiva	29
7	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	31
7.1	Wet- en regelgeving	31
7.2	Algemene waarderingsgrondslagen	31
7.3	Activa	31
7.3.1	Materiële vaste activa	31
7.3.2	Vlottende activa	31
7.4	Passiva	32
7.4.1	Eigen vermogen	32
7.4.2	Vlottende passiva	32
7.5	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	32
8	Besluit Algemeen Bestuur	33
9	Bijlagen	35
9.1	Exploitatierekening	35
9.2	Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	37
9.3	BBV-informatie	38
9.4	Wet normering topinkomens	40
9.5	Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's	41
9.5.1	Programma T&V	41
9.5.1.1	Milieu-inrichtingen	41
9.5.1.2	Bodembescherming en bodemkwaliteit	41
9.5.1.3	Natuurbescherming	42
9.5.1.4	Lucht, geluid en externe veiligheid	42
9.5.1.5	Omgevingswet	43
9.5.1.6	Overige taken	43
9.5.1.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&V	44
9.5.2	Programma T&H	47
9.5.2.1	Toezicht	47
9.5.2.2	Overlast	47
9.5.2.3	Duurzaamheid	49
9.5.2.4	Handhaving	51
9.5.2.5	Overige taken	51
9.5.2.6	Totaalbeeld	52
9.5.2.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&H	52
9.5.3	Klanttevredenheidsonderzoek	54
9.6	Raming en realisatie werkplan T&V	57
9.7	Raming en realisatie werkplan T&H	60
10	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	64
11	Begrippen- en afkortingenlijst	66

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening 2018. Voor de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) was sprake van een interessant jaar zonder dat sprake was van grote onverwachte gebeurtenissen.

De uitkomst van de gemeenteraadsverkiezingen bracht met zich mee dat veel leden van het Algemeen Bestuur niet terugkeerden. Voorzitter Hans Horlings (Midden Delfland), vanaf het eerste uur erbij, is opgevolgd door Robin Paalvast (Zoetermeer). Naast de nieuwe voorzitter continueren alleen beide leden van Gedeputeerde Staten hun lidmaatschap van het bestuur.

In februari is het Koersplan ODH 2018-2021 vastgesteld: op weg naar de Omgevingswet. In het Koersplan zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over o.a. de wijze van nacalculatie en afrekenen tussen de gemeenschappelijke regeling (GR) en haar deelnemers. Ook is bepaald op welke wijze loon- en prijswijzigingen doorwerken in de lasten en baten van de GR. Deze besluiten, aangevuld met de recente visies van de commissie BBV en de Toezichthouder BZK op de begrotingsopzet, geven tezamen met de beslissingen over nacalculatie en afrekenen, een volwaardig toekomstig financieel kader voor de ODH. Het Koersplan zegt tevens dat de communicatie over de werkzaamheden van de ODH aan raden en staten zal worden geïntensiveerd.

De digitalisering heeft zoals ook in voorafgaande jaren veel inzet en ook spannende momenten met zich meegebracht. De ontwikkelingen rond het Digitaal Stelsel Omgevingswet maken de digitale opgave complexer. Gestreefd wordt om data te koppelen aan geografische kentallen waardoor een ruimtelijk beeld van activiteiten wordt verkregen. Met de vier andere Zuid-Hollandse diensten wordt nauw samengewerkt. Op landelijke schaal wordt gewerkt aan het ontsluiten van kennis en expertise vanuit de individuele dienst ten behoeve van alle diensten.

Het financieel resultaat over 2018 komt uit op een positief resultaat van € 167.300. Een premierestitutie over 2017 is als incidentele meevaller aangewend om verplichtingen in het kader van het vertrek van enkele medewerkers op te vangen. De opgelegde productiviteitsstijging (tot 2020) vereist een flankerend beleid om het doel te kunnen realiseren. Ten aanzien van dit aspect blijft het streven de taakstelling te realiseren waardoor een uiteindelijk een bezuiniging op het bij aanvang overgedragen takenpakket van ca. 15% wordt bereikt.

Ook in 2018 is het takenpakket van de ODH toegenomen. Daarmee behoort de dienst tot de grootste niet-BRZO diensten van ons land. Kanttekening hierbij is dat de overdracht van de ketentaken op asbestgebied nog niet kon worden afgerond. Discussies over al of niet aanvaardbare gezondheidsrisico's en welke middelen hiervoor verantwoord worden geacht door de deelnemers hebben in deze discussie een prominente rol gespeeld.

In het overleg met de Ondernemingsraad en in het Georganiseerd overleg is stilgestaan bij de aanstaande normalisering van de rechtspositie in het kader van de komst van de Wnra. Inmiddels hebben vakbonden en VNG in dit verband een akkoord bereikt over een kader CAO vanaf 2020. De vraag is of de afwijkingen voor de zogenaamde G4 van dit akkoord passen bij de huidige rechtspositie voor de ODH als volger van de gemeente Den Haag. Inmiddels zijn gedurende de jaren aanpassingen op de ARG Den Haag nodig geweest om een aantal aspecten rond het ODH-werk te kunnen waarborgen.

2018 leek een heel 'gewoon' jaar, maar ook hier geldt 'schijn bedriegt'. Baten en lasten en ook producten en diensten zijn weliswaar in evenwicht gebleven, maar het effect van de schommelingen in vraag en aanbod met name op het gebied van vergunningen zal meer zichtbaar worden. Daarnaast vindt het volgende begrotingsjaar voor het eerst afrekening plaats op basis van nacalculatie.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de financiële verantwoording van de jaarrekening. In hoofdstuk 3 is het jaarverslag opgenomen en hoofdstuk 4 behandelt de paragrafen. Hoofdstuk 5 behandelt de jaarrekening en in hoofdstuk 6 is de balans met toelichting opgenomen. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling worden behandeld in hoofdstuk 7, waarna in hoofdstuk 8 het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen. De bijlagen zijn in hoofdstuk 9 opgenomen, waarna in hoofdstuk 10 de controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen. De jaarrekening wordt afgesloten met een begrippen- en afkortingenlijst.

2 Jaarrekening in één oogopslag

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft voor de programma's Toetsing en Vergunningverlening (T&V) en Toezicht en Handhaving (T&H) de realisatie op de begroting 2018 weer. In paragraaf 2.2 wordt het jaarrekeningresultaat op programmaniveau weergegeven en in paragraaf 2.3 wordt de verkorte balans van de ODH weergegeven om inzicht te geven in de vermogenspositie.

2.2 Jaarrekeningresultaat

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van afgerond € 167.300.

Tabel 1 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-bestemming 2017	VIN 2018	NJN 2018	Administr. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Vershil 2018
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.450.487	6.671.500	167.600	0	263.000	900	1.407.700	8.510.700	7.295.094	1.215.606
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.125.825	5.937.200	67.900	167.600	229.600	4.800	24.900	6.432.000	6.486.374	-54.374
Totaal lasten programma's	13.576.312	12.608.700	235.500	167.600	492.600	5.700	1.432.600	14.942.700	13.781.468	1.161.232
3 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
4 Overhead	9.222.286	7.596.500	313.900	0	248.200	0	234.000	8.392.600	8.737.051	-344.451
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Saldo van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
7 Mutaties reserves										
<u>Stortingen reserves</u>										
AR: resultaat jaarrekening 2016	336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2017	0	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
<u>Onttrekking reserves</u>										
AR: saldo jaarrekening 2016	-336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2017	0	0	0	-131.300	0	0	0	-131.300	-131.279	-21
AR: programma Duurzaamheid	0	0	0	-38.700	0	0	0	-38.700	-38.725	25
AR: dekking taakstelling	-363.594	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaatbestemming 2016	-84.075	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: restitutie projectgelden	-689.262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: project ICT/DIV	-100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-70.600	-274.800	0	0	0	0	0	-274.800	-274.800	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

Resultaatbestemming

De aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming zijn in 2018 veel hoger uitgevallen dan geraamd. De provincie Zuid-Holland heeft via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000, welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. De beperkt beschikbare capaciteit in de markt (o.a. ecologen) heeft limiterend gewerkt op de werkcapaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019. Daarmee komt het resultaat na budgetoverheveling uit op afgerond € 41.900. Voorgesteld wordt om het resterende resultaat van € 41.900 toe te voegen aan de algemene reserve.

2.3 Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	1.333.206	748.577	Eigen vermogen	1.334.186	1.609.295
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.151.767	14.230.625	Voorzieningen	362.228	75.066
Liquide middelen	4.766	9.516	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.653.626	3.439.897
Overlopende activa	1.007.751	763.409	Overlopende passiva	12.147.450	10.627.869
TOTAAL ACTIVA	17.497.490	15.752.127	TOTAAL PASSIVA	17.497.490	15.752.127

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer die ten laste zijn gebracht van de door het Algemeen Bestuur (AB) in 2012 beschikbaar gestelde kredieten voor ICT van € 1.685.000 en voor huisvesting en inventaris van € 354.000. In 2017 heeft het AB voor de vervanging van ICT-investeringen een krediet beschikbaar gesteld van € 2.375.000.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan met name uit de eind 2018 gefactureerde deelnemersbijdragen over 2019 en de rekeningcourant Schatkistbankieren. De liquide middelen betreft het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2018 zijn betaald, maar die betrekking hebben op 2019 alsmede nog te ontvangen bijdragen in de additionele projectkosten.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat. De voorzieningen bestaan uit het saldo van de voorziening verlofrechten latende organisatie en de voorziening werkloosheidsuitkeringen. De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies. De overlopende passiva betreffen met name de over het eerste halfjaar van 2019 bij de deelnemers in rekening gebrachte voorschotbijdragen. De overige posten bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2018 geleverde goederen en of diensten.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen onder 6.1 Balans.

2.4 Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de ODH. Het voor de ODH toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het AB bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De ODH heeft in 2018 geen topfunctionarissen en leden en voorzitters van interne toezichthoudende organen, waarvan de bezoldiging boven het bezoldigingsmaximum uitkomt.

In bijlage 9.4 is de verantwoording van de ODH op grond van de WNT opgenomen.

3 Jaarverslag

3.1 Realisatie programma's

Jaarlijks wordt per deelnemer een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in 2018 grotendeels uitgevoerd volgens dit werkplan. Er wordt zaakgericht gewerkt ondersteund door digitale processen en op basis van de bestuurlijk vastgestelde PDC³ van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Op de VTH-taken zijn de kwaliteitscriteria van de Wabo van toepassing⁴ en de kaders die worden gesteld in de wet VTH.

Het werkaanbod is voor een groot deel vraag-gestuurd en daardoor deels afhankelijk van externe ontwikkelingen en factoren. Het gaat dan vooral om vergunningaanvragen, meldingen, klachten en toezichtresultaten die leiden tot verder toezicht en/of handhaving. In de diverse voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage is aan de deelnemers ambtelijk uitgebreid gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden per deelnemer.

Financiering vindt plaats op basis van output, d.w.z. aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording over 2018 vindt conform de bestuurlijke afspraak nog niet plaats op basis van nacalculatie. Over het werkplan wordt ambtelijk gerapporteerd indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) significant afwijken van de kentallen (in uren) van de begroting. Deze afwijkingen worden in de Voorjaars- of Najaarsnota gerapporteerd indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage. De kwantitatieve verantwoording (aantallen) is opgenomen in bijlage 9.5 en vindt plaats op basis van de registratie van werkzaamheden in het zaakstelsel.

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V bestaat uit de volgende werkvelden:

- Milieu-inrichtingen
- Bodembescherming en bodemkwaliteit
- Natuurbescherming
- Lucht, geluid en externe veiligheid
- Omgevingswet
- Overige taken

2018 was een intensief jaar, waarbij uiteindelijk meer zaken zijn afgehandeld dan vooraf werd verwacht.

Op het vlak van de soortenbescherming Wnb zijn er capaciteitsproblemen ontstaan en zijn er aanvragen doorgeschoven naar 2019. Er zijn nieuwe en gewijzigde taken uitgevoerd, zoals vuurwerk, geluid bij evenementen en groene regelgeving, die interessante uitdagingen hebben opgeleverd. De uitvoering van taken heeft niet geleid tot bestuurlijke knelpunten.

In grafiek 1 is een grafische weergave opgenomen van het aantal zaken per werkveld en het aandeel in % van het werkveld van het totaal werkvolume. De taken zijn grotendeels uitgevoerd conform de raming in de werkplannen van de deelnemers (zie bijlage 9.5). Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER-procedures. Daarnaast zijn met name op het gebied van Bodem, Externe veiligheid en Geluid op reguliere basis adviestaken verricht voor verschillende opdrachtgevers. Verder zijn veranderingen in regelgeving opgepakt en geïmplementeerd, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet.

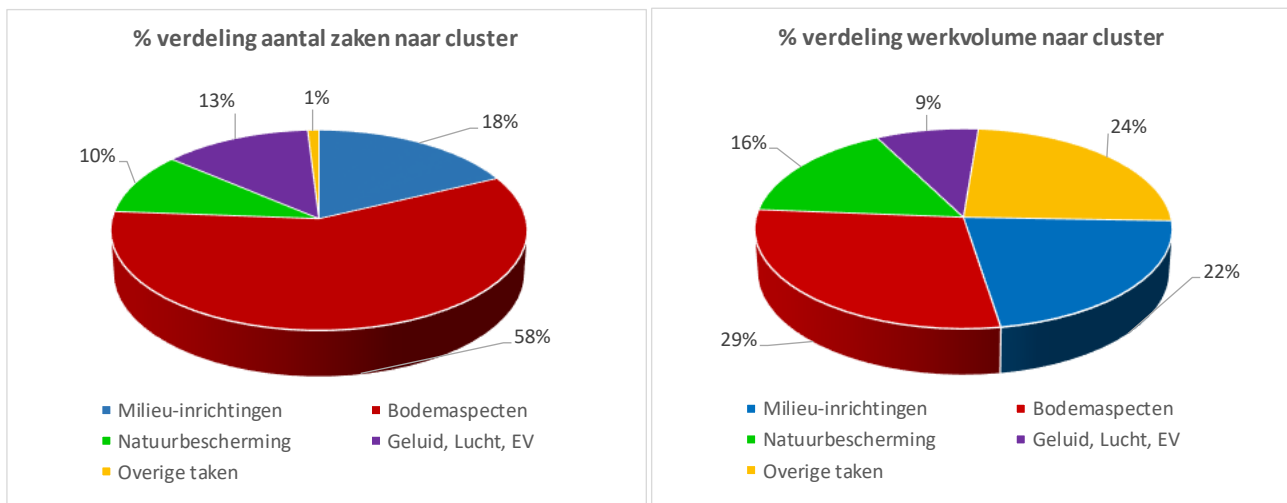
¹ Onder "vergunningverlening" wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

² Onder "toezicht" wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

⁴ Voor de taakuitvoering van de ODH worden de Kwaliteitscriteria 2.1 gehanteerd.

Grafiek 1 Procentuele verdeling naar cluster op basis van gerealiseerde aantallen en gerealiseerd werkvolume

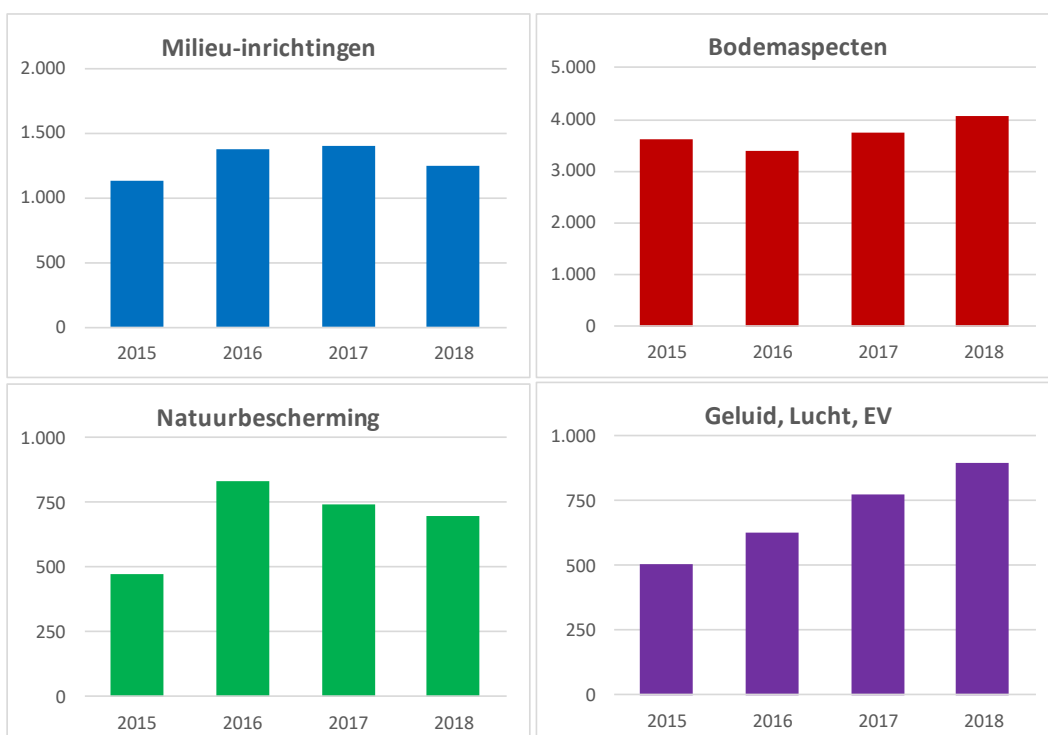

Het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt ruim boven de raming. Dit ligt vooral op het gebied van bodem en Milieu & RO. Fluctuaties in vraag doen zich elk jaar voor en zijn van grote invloed op het werkaanbod. De economische situatie is van grote invloed waardoor de vraag in komende jaren weer kan afwijken van de huidige situatie.

Veranderingen in werkprocessen hebben ook invloed op het totaal aantal zaken. Daardoor wordt het werkaanbod soms opgedeeld in meer zaken zonder dat het volume (in uren) toeneemt.

In grafiek 2 is de ontwikkeling zichtbaar qua aantal zaken per werkveld over de periode 2015-2018. Voor het cluster 'natuur' (groene taakuitvoering) is de afgelopen jaren sprake van een piek in de werklust als gevolg van de introductie van de nieuwe Wet Natuurbescherming in 2017. Een deel van de toename van het werk voor het programma T&V is het gevolg van overgedragen extra taken door deelnemers en een toenemende betrokkenheid van de ODH in de voorbereiding van ruimtelijke processen.

Grafiek 2 Aantal gerealiseerde zaken per werkveld

De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) gaat samen met de gemeenten en provincie door o.a. deel te nemen aan diverse overleggen en werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen.

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Belangrijkste oorzaak voor een intensivering op deze inzet is de grote vraag naar dossierinzage en dossierinformatie.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.1.

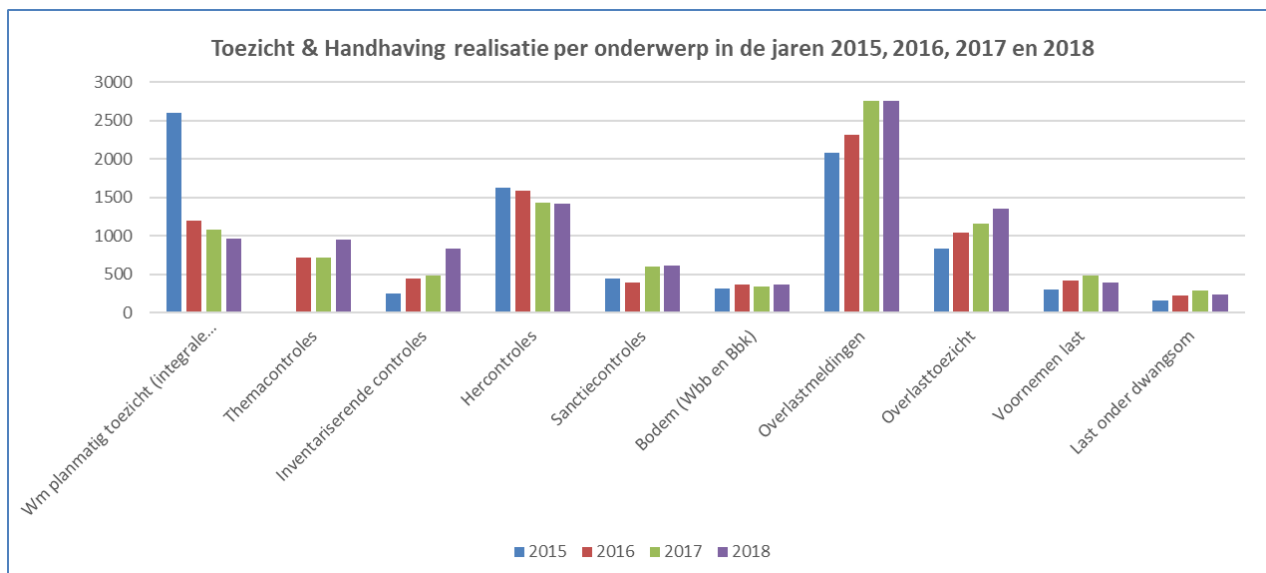
3.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H bestaat uit de volgende werkvelden:

- Toezicht
- Overlast
- Duurzaamheid
- Handhaving
- Overige taken

2018 was een druk jaar waardoor het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H circa 5% boven de prognose is uitgekomen. Voor één opdrachtgever is halverwege het jaar besloten om een aanvullend incidentele opdracht te verlenen om het werk te kunnen afronden. Het programma is verder grosso modo uitgevoerd conform de werkplannen. Voor 2018 was een aantal van 13.130 zaken gepland terwijl uiteindelijk een aantal van 13.760 zaken is uitgevoerd. Kanttekening hierbij is dat de overdracht van de ketentaken op asbestgebied nog niet kon worden afgerond.

Grafiek 3 Realisatiecijfers T&H 2015-2018

3.3.1 Toezicht

Toezicht wordt gepland na het doorlopen van een risicoanalyse om de schaarse capaciteit gericht in te kunnen zetten.

Tabel 3 Overzicht uitgevoerd toezicht

Toezicht	Gepland	Uitgevoerd
Wm planmatig toezicht (integrale controles)	998	965
Themacontroles	989	946
Inventariserende controles	722	829
Hercontroles	1.457	1.425
Sanctiecontroles	579	615
Bodembescherming	181	192
Besluit Bodemkwaliteit	147	173
Totaal	5.073	5.145

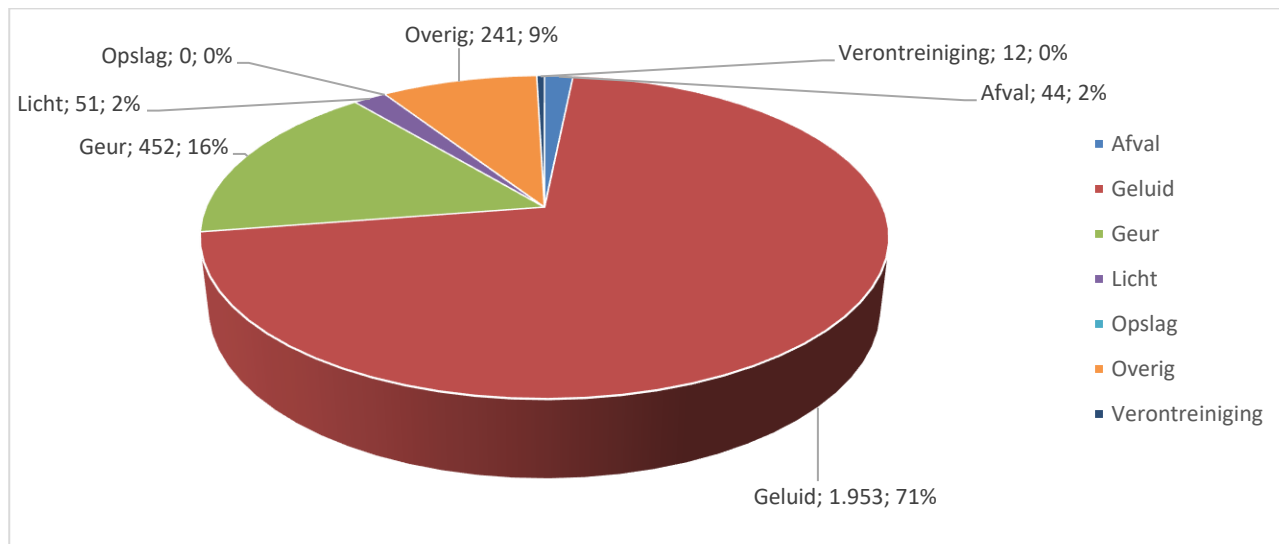
Tevens is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): controle van de inrichtingen die op de risicokaart staan op naleving van wetgeving en juistheid van gegevens in het RRGS.
- Project vuurwerk: controle op naleving van de regels rond opslag en verkoop van consumentenvuurwerk
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

3.3.2 Overlast

Er zijn 2.753 overlastmeldingen geweest, bijna exact gelijk aan 2017, hetgeen ook de raming voor 2018 was. Opvallend is dat de trend van jaarlijkse groei hiermee doorbroken is. 1.349 meldingen betreffen meldingen van een unieke melder.

Grafiek 4 Overlastmeldingen per type overlast in 2018

Tabel 4 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018
Afval	71	43	36	32	44
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953
Geur	617	408	582	577	452
Licht	44	69	57	108	51
Opslag	9	2	3	1	0
Overig	39	28	26	19	241
Verontreiniging	23	26	12	40	12
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753

3.3.3 Duurzaamheid

De overheid wil het goede voorbeeld geven op het gebied van duurzaamheid. Dat doet zij door bijvoorbeeld duurzaam in te kopen, door gemeentelijke gebouwen energiezuinig te maken en ook door duurzame initiatieven te stimuleren. Duurzaamheid neemt ook een steeds belangrijkere plaats in het werkprogramma van de ODH in. In 2018 is het volgende aan duurzaamheid gedaan.

Controles op duurzaamheid

Toezicht op duurzaamheid is regulier onderdeel van alle 965 controles op de Wet milieubeheer (Wm). Er worden verbruiksgegevens opgevraagd en maatregelen via toezicht en handhaving afgedwongen. Tevens zijn voor vier deelnemers deelcontroles duurzaamheid uitgevoerd als extra taak. Deze controles bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, besparingspotentieel en advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waarbij meerdere bezoeken aan een bedrijf soms noodzakelijk zijn.

Programma duurzaamheid

De ODH heeft als uitgangspunt om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. In oktober 2018 heeft de ODH in dit kader een duurzaamheidsdag georganiseerd voor ambtenaren van gemeenten en provincie. Naast deze ambtelijke inbreng zal begin 2019 de bestuurders gevraagd worden hun behoefte ligt. De ambtelijke en bestuurlijke inbreng moeten samen leiden tot een programma Duurzaamheid Omgevingsdienst Haaglanden 2019-2021.

EED

Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de Europese Energie-Efficiency (EED). Het aantal te beoordelen locaties in Haaglanden bedraagt 2.000 waarvan per jaar van 500 bedrijven energie-audits en plannen van aanpak moeten worden beoordeeld, steekproefsgewijs inrichtingen gecontroleerd en gegevens vastgelegd. In totaal zijn er 735 EED-controles uitgevoerd.

Project Ondergronds Ruimtegebruik

In 2017 is gestart met het in kaart brengen van de onttrokken hoeveelheden grondwater t.b.v. het bodemenergiesysteem (WKO) t.o.v. de vergunde hoeveelheden. Doel was om vergunningen van 250.000 m3 grondwateronttrekking te toetsen op de daadwerkelijke hoeveelheid. Daarna kunnen de vergunning neerwaarts bijgesteld worden zodat meer bedrijven en instellingen een WKO-installatie kunnen laten plaatsen. Hierdoor wordt een extra impuls gegeven aan de vermindering van de uitstoot van koolstofdioxide (CO2) en stikstofoxiden (NOx). In 2018 is het project voortgezet en gekeken naar vergunningen van 150.000 m3. Voor het project zijn er 23 locaties bezocht.

Project Zorginstellingen

In 2018 is een project WKO Zorginstellingen gestart met als doel de huidige werking van de WKO-systemen bovengronds én ondergronds te evalueren, knelpunten in kaart te brengen en maatregelen te formuleren in het kader van optimalisatie (energiebalans, energierendement, energiebesparing etc.). Er zijn 36 zorginstellingen geselecteerd, waarbij kansen liggen voor herstel van de energiebalans en een goed energierendement. Dit kan leiden tot optimaal grondwaterbeheer, energiebesparing en de reductie van CO2 en NOx.

Project brijnlozingen versus WKO

Zo'n 300 glastuinbouwbedrijven in Haaglanden maken gebruik van omgekeerde osmose, waarbij grondwater wordt onttrokken dat na zuivering mineraalarm water oplevert en gebruikt wordt als gietwater. Het afvalwater dat vrijkomt is erg zout en wordt brijn genoemd. Dit brijn moet worden geloosd. Dit mag tot 2022, indien hier maatwerk voor is verleend. Aangezien geloosd wordt in een watervoerend pakket dat ook intensief wordt gebruikt door bodemenergiesystemen (WKO) is handhaving op het maximale debiet van belang. Een doelmatig gebruik van de ondergrond is een dynamisch proces. Daarom is de ODH een project gestart waarbij expliciet wordt gekeken naar osmose-installaties in relatie tot de nabij gelegen (open) bodemenergiesystemen. Om een beter beeld te krijgen van deze installaties zijn in 2018 themacontroles uitgevoerd bij een deel van deze installaties.

Ontzorgingsaanpak kantoren

In het kader van het SER-energieakkoord heeft de ODH in de afgelopen 2 jaar een "ontzorgings"-project uitgevoerd om energiebesparing te realiseren bij de kantorensector. In Haaglanden zijn 1.600 kantoorpanden die samen verantwoordelijk zijn voor 7% van de totale CO2 uitstoot. Resultaat is dat de controles – m.u.v. de kantoren die wel hebben meegedaan en waar advies gegeven kon worden - weinig rendement hebben opgeleverd. Dit tegenvallend resultaat is ook eerder ervaren in projecten van de afgelopen jaren. Het project WKO bij de glastuinbouw in 2017 is daarop een uitzondering. In de tuinbouwsector wordt van een ontzorgingsproject de financiële meerwaarde van koeling en verwarming met een WKO wel ingezien.

3.3.4 Handhaving

Bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van ernst van de overtreding en gedrag van de overtreder. Er waren 621 voornemens en lasten geraamd terwijl er uiteindelijk 640 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Het naleefgedrag bij het keuren van stookinstallaties ligt erg laag omdat ondernemers het belang van keuren niet inzien en de keuringen voor zich uit schuiven.

Sinds 2017 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) in pilotvorm als handhavingsinstrument ingezet op een limitatief aantal overtredingen. Binnen Haaglanden is in 2018 een aantal van 33 Bsbm opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (23), bodem (9) en vuurwerkopslag (1). Daarnaast zijn 23 processen verbaal opgemaakt voor geluid (18), bodem (0), vuurwerk (4) en Wm (1).

3.3.5 Overige taken

Er is tijd ingeruimd geweest voor overige taken zoals ondersteuning van bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als waterschappen, ILT, ISZW, politie en OM verder uitgebouwd.

Samen met de LTO wordt informatie gegeven over milieuwet- en regelgeving. Ook is er samengewerkt met het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) bestaande uit gemeente, politie, douane, belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2018 is de ODH bij 57 gezamenlijke controles betrokken geweest. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van de zogenoemde georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.2.

3.4 Klanttevredenheidsonderzoek

In het jaar 2018 heeft wederom een klanttevredenheidsonderzoek (kto) bij bedrijven en particulieren plaatsgevonden. De response bedraagt 29%.

Bedrijven

Het betreft hier bedrijven als “aanvragers” van vergunningen en toetsingen en bedrijven waarop toezicht wordt uitgeoefend. Uit de resultaten van het kto blijkt dat 88% van ondervraagden bedrijven tevreden is, waarvan zelfs 29% zeer tevreden. 12% gaf aan ontevreden te zijn over de dienstverlening. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2017.

Burgers

Het betreft hier particulieren als melders van overlastsituaties veroorzaakt door bedrijven. Dit kunnen bijvoorbeeld klachten zijn over geluid of geur. Uit de resultaten van het kto blijkt dat 50% van de ondervraagden tevreden is, waarvan 14% zeer tevreden. 50% gaf aan ontevreden te zijn over de dienstverlening. Het gaat dan vaak om overlastsituaties waarbij geen sprake blijkt te zijn van overtredingen van wet- en regelgeving waardoor de oorzaak niet weggenomen wordt en de klager ontevreden blijft.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 9.5.3.

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie in welke mate de ODH staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is dus bijzonder belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die we als dienst beschikbaar hebben om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

Als omgevingsdienst streven we na om de impact van de risico's te minimaliseren. Dit betekent dat we een weerstandscapaciteit beogen dat ten minste voldoende is. In de door het Algemeen Bestuur op 27 juni 2016 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement is een gewenst ratio voor de weerstandscapaciteit vastgesteld tussen de 1,0 en 1,4. Daarnaast is bepaald dat de maximumomvang van de incidentele weerstandscapaciteit is gebaseerd op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten; voor het deel dat uitgaat boven de 5% zijn de deelnemers verantwoordelijk.

Tabel 5 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$> 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 < X < 2,0$
Voldoende	$1,0 < x < 1,4$
Matig	$0,8 < X < 1,0$
Onvoldoende	$0,6 < X < 0,8$
Ruim onvoldoende	$< 0,6$

Tabel 6 Weging risicoprofiel (financiële bandbreedte en waarschijnlijkheid)

Klasse Kans (waarschijnlijkheid)

Kans	
1. Zeer klein	1-20%
2. Klein	21-40%
3. Gemiddeld	41-60%
4. Groot	60-80%
5. Zeer groot	81-100%

Klasse Financiële Bandbreedte

Financiële gevolgen	
1. Zeer klein	Financieel risico $x < € 50.000$
2. Klein	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3. Gemiddeld	$€ 100.000 < x < € 200.000$
4. Groot	$€ 200.000 < x < € 500.000$
5. Zeer groot	$x > € 500.000$

Met behulp van een risicoscore kunnen risico's worden gerangschikt en wordt inzichtelijk welke risico's het meest belangrijk zijn om te worden beheerst. De risicoscore wordt bepaald door de klassen van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande formule, waarbij de maximale score 25 is (5*5).

Tabel 7 Risicomatrix.

		Impact				
Kans		x < € 50.000	€ 50.000 < x > € 100.000	€ 100.000 < x > € 200.000	€ 200.000 < x > € 500.000	x > € 500.000
	Zeer groot (81-100%)	5	10	15	20	25
	Groot (61-80%)	4	8	12	16	20
	Gemiddeld (41-60%)	3	6	9	12	15
	Klein (21-40%)	2	4	6	8	10
	Zeer klein (0-20%)	1	2	3	4	5

4.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de structurele weerstandscapaciteit (de post onvoorzien) en de incidentele weerstandscapaciteit (de algemene reserve). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit inclusief de post onvoorzien (2019) bedraagt, rekening houdende met onttrekkingen uit de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden, ultimo 2018 € 1.211.300. De incidentele weerstandscapaciteit (exclusief onvoorzien) bedraagt € 1.166.900. Rekening houdende met het voorstel een bedrag van € 125.400 uit het rekeningresultaat te bestemmen voor budgetoverheveling ontheffingen soortenbescherming komt de incidentele weerstandscapaciteit uit op een bedrag van € 1.071.400.

Tabel 8 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Bedrag	Nog te muteren	Restant capaciteit
Algemene Reserve (stand per 31-12-2018)	1.166.870	-95.484	1.071.386
Onvoorzien (structureel)	44.400	0	44.400
Totaal weerstandscapaciteit	1.211.270	-95.484	1.115.786

In 2019 zijn nog de volgende mutaties in de Algemene reserve te verwachten:

• Storting rekeningresultaat 2018	€ 167.316
• Onttrekking rekeningresultaat 2018 t.b.v. budgetoverheveling ontheffingen soortenbescherming	€ -/- 125.400
• Onttrekking egalisatie deelnemersbijdrage als gevolg van productiviteitsstijging 2019	€ -/- 137.400
Totaal	€ -/- 95.484

4.1.2 Risicoanalyse

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 juni 2016 de Nota Weerstandsvormogen en risicomanagement vastgesteld. Het risicoprofiel is berekend op een kwantificeerbaar risico van € 1.020.000. De weerstandscapaciteit bedraagt, na aftrek van onttrekkingen in de Algemene reserve waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden en de voorstellen voortvloeiende uit deze jaarrekening (resultaatbestemming en voorstellen budgetoverheveling), exclusief de post onvoorzien € 1.071.400.

Het AB heeft tevens besloten om de maximumomvang van de weerstandscapaciteit (algemene reserve) te baseren op het risicoprofiel waarbij voor de gekwantificeerde risico's en niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van een maximum van 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten. Het totaal van de geraamde structurele exploitatielasten bedraagt over 2019 € 22.061.500 zodat de maximumomvang kan worden bepaald op 5% van € 22.061.500 is € 1.103.100. Op basis van het risicoprofiel bedraagt de omvang € 1.020.000. Daarmee is de in de Algemene reserve aanwezige weerstandscapaciteit € 51.400

hoger dan noodzakelijk voor een weerstandratio van 1,0 en € 31.700 minder dan de afgesproken maximumomvang van de weerstandscapaciteit.

4.1.3 Beheersmaatregelen

Bij de vaststelling van de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement in 2016 is besloten gebruik te maken van het model Integraal risicomanagement, een standaard methodiek voor het identificeren en beheersen van risico's. Naar aanleiding van de controle 2017 en de interim-controle 2018 is geconstateerd dat het riskmanagement proces rondom frauderisico's niet is geformaliseerd en daarmee ook onvoldoende is belegd binnen de organisatie. Daarnaast vragen de toegenomen cyberrisico's en de privacywetgeving om nieuwe maatregelen. In verband daarmee is de implementatie van het model Integraal risicomanagement vertraagd als gevolg waarvan het risicoprofiel (zie tabel 9) ongewijzigd is gebleven.

De planning is erop gericht om de risico's en de daarvoor benodigde beheersmaatregelen eind 2019 in kaart te hebben gebracht en gekwantificeerd, waarna – indien nodig – het risicoprofiel wordt aangepast.

Tabel 9 Risicoprofiel

Soort risico	Omschrijving risico	Effect	Impact	Kans	Risico-score	Beheersmaatregel	Bandbreedte financieel risico	Benodigde weerstandscapaciteit
Bedrijfsproces	Uitval bijzondere omstandigheden	Exploitatieverlies	Zeergroot	Gemiddeld	15	Verzuimbeleid	€ 0,8 miljoen	400.000
Juridisch/aansprakelijkheid	Aansprakelijkheid handelen ODH	Exploitatieverlies	Groot	Gemiddeld	12	Aansprakelijkheidsverzekering	€ 0,5 miljoen	200.000
Materieel	Uitval van hard- en softwaresystemen	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	Noodstroomvoorziening en uitwijk	€ 2,0 miljoen	200.000
	Het buiten gebruik zijn van de huisvesting	Exploitatieverlies	Zeergroot	Zeerklein	5	-	€ 1,4 miljoen	140.000
Product/dienst	Verschuif vraag en aanbod producten en diensten	Schaalnadeel	Zeergroot	Zeerklein	5	Flexibele schil (nog te vormen)	€ 0,8 miljoen	80.000
Totaal gekwantificeerde risico's								1.020.000

Ten aanzien van de in het risicoprofiel opgenomen risico's zijn de volgende beheersmaatregelen getroffen:

1. Uitval door bijzondere omstandigheden zoals ziekteverzuim: het verzuimbeleid en de toepassing daarvan binnen de ODH heeft ook in 2018 nadrukkelijk aandacht gekregen. Langdurige ziektegevallen worden met regelmaat met de leidinggevenden besproken in het Sociaal Medisch Team (SMT) met als doel een zo snel mogelijke re-integratie. Tevens wordt aandacht besteed aan eventueel veelvuldig kort verzuim;
2. Aansprakelijkheid door handelen ODH: voor zover de dienst aansprakelijk wordt gesteld voor enige vorm van schade is een verzekering afgesloten. Er bestaat de mogelijkheid dat er gedeeltelijke dekking zal zijn. Een inschatting te maken van een orde van grootte is ondoenlijk omdat de diversiteit van mogelijke aansprakelijkheidsstellingen groot is. Omdat voor grote bedragen er naar verwachting een afwijkend proces zal worden gelopen, is in dit kader een bedrag van € 0,5 miljoen in relatie tot het weerstandsvermogen benoemd;
3. Uitval hard- en softwaresystemen: ten aanzien van de hardware is door middel van het realiseren van uitwijkmogelijkheden als mede het optimaliseren van de condities in de primaire werksituatie net als in 2016 geïnvesteerd in het beperken van de risico's. Bij een calamiteit zullen deze voorzieningen ervoor zorgdragen dat zowel het bedrijfsproces als de beschikbaarheid van gegevens niet voor lange tijd ontregeld zijn en er geen data verloren gaan;
4. Het buiten gebruik zijn van de huisvesting: de ODH maakt als huurder gebruik van een deel van het gebouw van de provincie Zuid-Holland. Bij brand of een andere calamiteit waarbij de huisvesting verloren gaat moet zo snel als mogelijk naar vervangende huisvesting worden gezocht;
5. Verschuif vraag en aanbod producten en diensten: doel van de ODH is een dienst te zijn die in staat is doelmatig en doelgericht de huidige en toekomstige VTH-taken uit te voeren en integrale adviezen uit te brengen over ontwikkeling en behoud van een duurzame leefomgeving. Het streven is erop gericht deze kennis binnen de dienst beschikbaar te hebben. Incidenteel gevraagde kennis kan 'van de markt' worden betrokken. De strategische personeelsplanning is daarop afgestemd. Doel is een relatief grote harde kern te hebben met veel kennis en expertise en daaromheen een flexibele schil om incidentele vragen en fluctuaties in de vraag van regulier werk op te kunnen vangen.

4.1.4 Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2018 € 1.071.400 / € 1.020.000 = 1,1.

Op basis van de in de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement opgenomen waarderingstabel kan het weerstandsvermogen ultimo 2018 als 'voldoende' worden beoordeeld.

4.1.5 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. De laatstgenoemde twee kengetallen zijn niet van toepassing op de ODH.

Tabel 10 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Netto schuldquote	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-4,8%	-1,6%
Solvabiliteitsratio	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	8,0%	7,6%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	5,5%	1,5%	-1,4%	-1,4%	-0,5%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva ten opzichte van het totaal saldo van baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen ten opzichte van de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten ten opzichte van het saldo van de baten (het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage⁵).

In bijlage 9.3 is een berekening van de ratio's opgenomen.

4.2 Financiering

4.2.1 Schatkistbankieren

Met ingang van 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Voor de ODH betekent dat de betaalrekening geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben. Boven deze limiet moet het bedrag afgeroomd worden naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'.

4.2.2 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er een positief liquiditeitsaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm is dan ook niet overschreden.

4.2.3 Kredieten

Op 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur een investeringskrediet ICT beschikbaar gesteld van € 2.200.000. Bij besluit van 30 november 2017 is het investeringskrediet ICT met € 175.000 verhoogd naar € 2.375.000. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie

⁵ Het percentage van -2,5% geeft de stand weer per 31-12-2018. Ultimo 2018 was sprake van een structureel exploitatietekort vanwege het AB-besluit om in 2018 een deel van de structurele lasten te dekken middels een incidentele onttrekking aan de Algemene reserve.

een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Voor een overzicht van de kredieten wordt verwezen naar tabel 12 bij paragraaf 4.4.

4.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de milieuprogramma's. Het welslagen van deze programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Tot en met 2017 werden de kosten van alle ondersteunende activiteiten die niet rechtstreeks aan de programma's konden worden toegerekend over de programma's verdeeld op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Met ingang van 2018 worden de kosten van de ondersteunende activiteiten, hierna te noemen overhead, op één centrale plaats in de begroting vermeld. Voor een toelichting wordt verwezen naar 5.1.5.

4.3.1 Personeel en organisatie

In 2018 hebben een aantal structurele taakuitbreidingen plaatsgevonden (ter hoogte van bijna € 0,8 miljoen). De overhead groeit mee naar rato. De huisvesting begint hierdoor krap te worden. De ODH heeft conform het gestelde in het huurcontract uitbreiding gevraagd per 1-1-2019 bij de verhuurder die tot op heden hier niet op gereageerd heeft.

In 2018 is er nog sprake geweest van frictiekosten als gevolg van enkele 'van-werk-naar werk'-trajecten die het gevolg waren van de reorganisatie in 2016. Eind 2018 zijn deze trajecten beëindigd wat niet bij allen tot de gewenste vervolgbaan heeft geleid. Vanaf 1-1-2019 is er sprake van enkele WW-gerechtigden, waarvoor de ODH risicodragend is. Er resteren nog enkele boven-formatieve medewerkers in de BV-organisatie met bijbehorende frictiekosten.

Het relatief hoge aantal vacatures zit voornamelijk in het primaire proces en is beperkt in de overhead. Er wordt gestreefd naar een maximum van 10% bij T&V waar een groot deel van het werk vraag gestuurd en/of additioneel, dus van tijdelijke aard is. In de rest van de organisatie wordt gestreefd naar een maximale flexibele schil van 5%.

Het ziekteverzuimpercentage is over 2018 inclusief zwangerschappen en langdurig zieken (langer dan een half jaar) uitgekomen op 6,77%. Het streefcijfer voor ziekteverzuim voor de ODH is 4,5%. In tabel 11 is het verloop weergegeven over de periode 2014 t/m 2018.

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage in 2017 bij gemeenten landelijk is 5,4% (bron: Enquête Personeelsmonitor 2017 A&O fonds). Bij het opmaken van de jaarrekening waren nog geen landelijke cijfers bekend over 2018. Het ODH-verzuimpercentage 2018 afgezet tegen het landelijk gemiddelde over 2017 ligt bij de ODH 1,4% hoger. De cijfers worden elk kwartaal besproken in het Sociaal Medisch Overleg.

Tabel 11 Personeelsmonitor

Personeelsmonitor ODH	2014	2015	2016	2017	2018
Formatie en bezetting (ultimo jaar)					
Primair proces (exclusief management)	151,4	150,7	155,7	161,0	166,1
Ondersteuning (inclusief management)	50,5	49,9	48,1	48,1	47,6
Formatie	201,9	200,6	203,8	209,1	213,7
Bezetting	-	190,5	191,7	199,3	182,4
Vacatureruimte	-	10,1	12,1	9,8	31,3
% overhead van totale formatie	25,0	24,9	23,6	23,0	22,3
Gemiddelde leeftijd	48,0	48,6	49,0	49,6	49,4
Instroom, doorstroom, uitstroom					
% vacatureruimte van gemiddelde formatie	-	-	5,5	5,3	9,7
Instroom	-	-	9	14	13
Doorstroom	-	-	3	11	1
Uitstroom	-	-	5	9	25
Aantal medewerkers generatiepact (ultimo jaar)	-	-	17	24	22
Ziekteverzuim					
% verzuim	6,1	5,8	7,2	6,0	6,8
Opleiding en ontwikkeling					
Totaal opleidingskosten	377.262	263.014	448.732	266.279	282.165
Gemiddelde opleidingskosten per fte	-	1.381	2.341	1.336	1.547
% opleidingskosten van totale loonsom	-	2,0	3,3	1,8	1,9
Strategische personeelsplanning					
Salariskosten	13.267.416	13.428.302	13.765.214	14.897.616	15.008.714
Externe inhuur (exclusief inhuur ICT)	1.071.138	704.226	1.801.430	1.284.143	1.905.751
Totale loonkosten	14.338.554	14.132.528	15.566.644	16.181.759	16.914.465
Gemiddelde loonkosten per fte	-	-	72.031	76.203	78.641
% externe inhuur van totale loonkosten	7,5	5,0	11,6	7,9	11,3

4.3.2 Klachten handelen ODH

Bij de ODH komen drie soorten klachten binnen:

1. Over overlast (van bedrijven);
2. Over de wijze waarop de ODH taken uitvoert (dienstverlening als tijdigheid, inhoudelijke standpunten etc. dit alles buiten de scope van bezwaar en beroep);
3. Over houding en gedrag van medewerkers van de ODH (bejegening).

Klachten van de eerste soort leiden tot toezicht en mogelijk handhaving. Klachten van het tweede en derde soort vallen onder hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht.

De grens tussen bezwaar, klacht of enkel ongenoegen over het feit dat er gehandhaafd wordt is in de praktijk niet altijd even scherp. In gevallen waar concreet rechtsgevolg aan de orde is, zal bij onduidelijkheid meestal de juridische route van bezwaarbehandeling gevolgd worden. In gevallen waarin ongenoegen over handhaving in een gesprek met de toezichthouder tot helderheid gebracht wordt, zal ook geen sprake zijn van een formeel klachttraject. Ook kan er sprake zijn van gevallen waarin de betrokkene alle juridische mogelijkheden inzet om handhaving tegen overtredingen te voorkomen.

In 2018 zijn twee formele klachten over het handelen van de ODH geregistreerd. Beide klachten betroffen handhavingssaken.

- Een klacht over de volledigheid van de beantwoording van een verzoek om informatie is gegrond verklaard. Naar aanleiding van de klacht is nader onderzoek verricht. De verzonden informatie bleek inderdaad onvolledig en is aangevuld. Naar aanleiding van de klacht is de procedure op dit punt aangepast.

- Een klacht had betrekking op het vermeende weigeren in de nachtelijke uren te meten naar aanleiding van overlastmeldingen. Uit raadpleging van het geautomatiseerde registratiesysteem en uit gesprekken met intern betrokkenen bleek dat de ODH ruim aandacht aan de overlastmeldingen heeft besteed, ook middels een permanente meetopstelling gedurende nachtelijke uren. Daaruit was geen grondslag naar voren gekomen om handhavend op te treden. In nader gesprek met klager is daarover gedetailleerd uitleg gegeven; de ondervonden overlast kon daarmee helaas niet worden weggenomen.

De uit 2017 nog openstaande klacht is in 2018 afgerond. Het betrof een klacht van een ondernemer met betrekking tot de formele toon in de ODH-correspondentie die leidde tot juridisering in plaats van oplossingen. In een gesprek met klager over de historie van de betreffende locatie onder de vorige eigenaar en de procedure omtrent periodiek toezicht en landelijke handhavingsstrategie is voorgesteld om uit de impasse te geraken door het opnieuw starten van het toezichttraject met een andere toezichthouder. Klager was tevreden met deze uitkomst en heeft dat na het eerstvolgend controle bezoek bevestigd.

Geen van de klachten heeft geleid tot een juridisch vervolgtraject. Wel is een intern verbeterpunt naar voren gekomen.

4.3.3 Informatisering en automatisering

Er zijn heel veel ontwikkelingen gaande op dit vlak zoals de trend naar een steeds meer digitale overheid, de komst van de omgevingswet, geo-gebaseerde gegevensverwerking en razendsnelle technologische ontwikkelingen. Dit alle heeft grote consequenties daarvan voor de I-huishouding.

De ODH heeft in 2018 de volgende ontwikkelstappen gezet: vaststelling van het TMLO-metadatamodel, vervanging van hardware (werkplekken en laptops), overgang naar Microsoft Office 365 inclusief Mobile Device Management (informatiebeveiliging), OLO en Bodem-Energie-Online geïmplementeerd, intro beveiligde bestanden-uitwissel applicatie File Cap (AVG-proof) ter vervanging van WeTransfer, start aanbesteding vervanging zaakstelsel SquitXO en afronding aanbesteding nieuwe technisch beheerder. Ook zijn er stappen gezet in de ontwikkeling van een toekomstvisie van de benodigde informatiehuishouding (Architectuurvisie Informatievoorziening) voor Omgevingsdiensten in Nederland. De ODH heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. In dit document is een toekomstvisie opgesteld hoe een OD zijn huishouding moet inrichten om straks in 2021 aan te kunnen sluiten bij het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).

4.3.3.1 Informatiebeveiliging

De ODH hecht sterk aan een goede informatiebeveiliging. De security-officer is in 2018 bezig geweest met de verdere uitrol. De projectgroep ter voorbereiding van de komst van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) heeft zijn werk afgerond. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) is benoemd en de nodige activiteiten zijn uitgevoerd om AVG-proof te zijn.

4.3.3.2 Digitale informatievoorziening

Het cluster Documentaire Informatie Voorziening (DIV) is verantwoordelijk voor tijdige postverwerking (zowel inkomend als uitgaand, papier en digitaal) en voor archivering. De voormalige post en reprokamer is ontwikkeld naar een moderne professionele Documentatie en Informatie Voorzieningsorganisatie. De ODH werkt volledig digitaal maar heeft nog stappen te zetten in het digitaliseren en ontsluiten van de overgenomen archieven. De implementatie van een Document Management Systeem (DMS) en een Record Management Applicatie (RMA) t.b.v. een adequate en rechtmatige archivering is volop bezig, heeft vertraging gekend in 2018 in de implementatie en wordt voltooid in 2019.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding waarborgt van de kapitaalgoederenvoorraad. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Voorjaarsnota 2017 een investeringskrediet ICT van € 2.200.000 beschikbaar gesteld. Bij besluit van 30 november 2017 heeft het Algemeen Bestuur bij Najaarsnota 2017 nog aanvullend bedrag van € 175.000 beschikbaar gesteld. Bij Voorjaarsnota 2018 is voor

de aanschaf van tablets t.b.v. een mobiele toezichts-applicatie een aanvullend krediet van € 75.000 beschikbaar gesteld, waarmee het totale ICT-krediet is verhoogd naar € 2.450.000. Ultimo 2018 was hiervan nog € 1.380.000 beschikbaar.

Van het krediet huisvesting en inventaris van in totaal € 354.000 was ultimo 2018 nog een restantbudget beschikbaar van € 25.000.

In tabel 12 is een totaaloverzicht opgenomen.

Tabel 12 Kredietoverzicht

Materiële vaste activa	Krediet	Uitgaven t/m 2017	Uitgaven 2018	Totaal uitgaven	Restant krediet
(Vervangings)investering ICT	1.225.000	9.417	574.190	583.607	641.393
Vervangingsinvestering DMS/RMA	925.000	298.120	188.224	486.344	438.656
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	300.000	0	0	0	300.000
Totaal ICT krediet	2.450.000	307.537	762.414	1.069.951	1.380.049
Huisvesting en inventaris	269.200	219.032	25.136	244.168	25.032
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	84.800	51.686	33.111	84.797	3
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	354.000	270.718	58.247	328.965	25.035
Totaal	2.804.000	578.255	820.661	1.398.916	1.405.084

5 Jaarrekening

5.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u de verantwoording 2018 per programma.

Tabel 13 Programmaverantwoording

Omschrijving	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-besteding 2017	V/JN 2018	N/JN 2018	Administr. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7.450.487	6.671.500	167.600	0	263.000	900	1.407.700	8.510.700	7.295.094	1.215.606
2 Programma Toezicht en Handhaving	6.125.825	5.937.200	67.900	167.600	229.600	4.800	24.900	6.432.000	6.486.374	-54.374
Totaal lasten programma's	13.576.312	12.608.700	235.500	167.600	492.600	5.700	1.432.600	14.942.700	13.781.468	1.161.232
3 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
4 Overhead	9.222.286	7.596.500	313.900	0	248.200	0	234.000	8.392.600	8.737.051	-344.451
5 Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Saldo van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
7 Mutaties reserves										
Stortingen reserves										
AR: resultaat jaarrekening 2016	336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaat jaarrekening 2017	0	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
Onttrekking reserves										
AR: saldo jaarrekening 2016	-336.686	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: saldo jaarrekening 2017	0	0	0	-131.300	0	0	0	-131.300	-131.279	-21
AR: programma Duurzaamheid	0	0	0	-38.700	0	0	0	-38.700	-38.725	25
AR: dekking taakstelling	-363.594	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: resultaatbestemming 2016	-84.075	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: restitutie projectgelden	-689.262	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: project ICT/Div	-100.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AR: egalisatie deelnemersbijdrage	-70.600	-274.800	0	0	0	0	0	-274.800	-274.800	0
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

5.1.1 Toelichting programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming.

Tabel 14 Afwijkingen per programma op kostensoort

Kostensoort	Programma Toetsing en Vergunningverlening			Programma Toezicht en Handhaving		
	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1. Personeel	6.503.800	6.250.443	253.357	6.230.700	6.320.273	-89.573
2. Kapitaallasten	0	0	0	0	0	0
3. Indirecte kosten	270.800	270.648	152	103.100	102.920	180
4. Additionele projecten	1.736.100	774.003	962.097	98.200	63.180	35.020
5. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
	8.510.700	7.295.094	1.215.606	6.432.000	6.486.374	-54.374

5.1.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V laat een onderschrijding zien € 1.215.600. Hiervan heeft een bedrag van € 962.100 betrekking op additionele opdrachten, waarvan op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). Van de additionele opdrachten wordt een bedrag van € 172.400 doorgeschoven naar 2019. De reguliere exploitatie is per saldo € 253.500 lager uitgevallen dan geraamd:

- Lagere personeelslasten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten) € 253.400
- Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten) € 100
- Totaal** € 253.500

De personeelslasten zijn lager uitgevallen dan geraamd met name de beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming en door de uitstroom van medewerkers waarvan de werving/vervanging ultimo 2018 nog niet was afgerond met lagere salariskosten tot gevolg.

De aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming zijn in 2018 veel hoger uitgevallen dan geraamd. De provincie Zuid-Holland heeft via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000,

welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. Als gevolg van een tekort aan deskundigheid (o.a. ecologen) op het vlak van soortenbescherming heeft de beperkt beschikbare capaciteit in de markt limiterend gewerkt op de werkcapaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H laat een overschrijding zien € 54.400. De additionele opdrachten laten een onderschrijding zien van € 35.000 doordat op realisatiebasis minder is uitgegeven dan geraamd (zie 5.1.4.2). De reguliere exploitatie is per saldo € 89.400 hoger uitgevallen dan geraamd:

• Hogere personeelslasten (salarissen, inhuur derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten)	€	-/- 89.600
• Lagere indirecte kosten (huisvesting, ICT, vervoer en overige bedrijfskosten)	€	200
Totaal	€	-/- 89.400

De hogere personeelslasten zijn een gevolg van de uitbetaling van verlofrechten.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.4 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten. In totaal is in 2018 ten opzichte van de raming € 666.000 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 100
• Additionele opdrachten	€	-/- 1.003.300
• Overige opbrengsten	€	337.200
Totaal	€	-/- 666.000

5.1.4.1 Deelnemersbijdragen

De bijdragen van deelnemers zijn gebaseerd op de uitvoering van de werkplannen inclusief een bijdrage van € 35.511 voor de kosten van het abonnement Nationale Databank Flora en Fauna. In 2018 heeft een aantal deelnemers extra taken overgedragen aan de ODH met een totaalbedrag van € 623.179. Daarnaast is voor de uitvoering van de EED een bedrag van € 74.520 bij de gemeentelijke deelnemers in rekening gebracht. Dit bedrag is gelijk aan het bedrag dat de gemeentelijke deelnemers via de uitkering uit het Gemeentefonds hebben ontvangen.

Een overzicht van de deelnemersbijdrage over 2018 inclusief additionele opdrachten is opgenomen in tabel 15.

Tabel 15 Deelnemersbijdragen

Deelnemers	Bijdrage volgens begroting 2018	Indexering 2018	Taakoverdrachten 2018	EED	Bijdrage 2018	Databank Flora en Fauna	Totaal	Additionele opdrachten	Totaal bijdrage
Delft	1.153.542	32.119	35.141	6.063	1.226.865	4.363	1.231.228	0	1.231.228
Den Haag	5.734.904	159.683	0	38.213	5.932.800	7.272	5.940.072	0	5.940.072
Leidschendam-Voorburg	232.102	6.462	356.309	4.636	599.509	3.333	602.842	0	602.842
Midden-Delfland	474.138	13.202	0	1.332	488.672	1.515	490.187	9.680	499.867
Pijnacker-Nootdorp	640.972	17.847	21.085	3.348	683.252	3.333	686.585	0	686.585
Rijswijk	370.814	10.325	180.350	3.361	564.850	2.666	567.516	31.209	598.725
Wassenaar	298.618	8.314	0	2.055	308.987	2.121	311.108	0	311.108
Westland	3.374.808	93.968	0	8.732	3.477.508	5.454	3.482.962	0	3.482.962
Zoetermeer	991.289	27.602	0	6.780	1.025.671	5.454	1.031.125	13.950	1.045.075
Provincie Zuid-Holland	6.470.754	180.178	30.294	0	6.681.226	0	6.681.226	801.702	7.482.928
Totaal	19.741.941	549.700	623.179	74.520	20.989.340	35.511	21.024.851	856.541	21.881.392

5.1.4.2 Additionele projecten

In totaal zijn in 2018 € 1.859.800 aan additionele opdrachten verstrekt. Deze wijzigingen zijn op grond van artikel 24, lid 8b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden via een administratieve wijziging verwerkt. Tot en met de Najaarsnota 2018 was een bedrag van € 1.806.400 aan additionele opdrachten verstrekt. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 zijn nog een viertal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 77.600 en is één opdracht verlaagd met € 24.200:

• Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3) PZH	€	11.200
• Verlaging Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4) PZH	€	-/- 24.200
• Geluidsmeting evenementen gemeente Midden-Delfland	€	9.700
• Opstellen strategisch programmaplan Datakwaliteit Omgevingsdiensten Zuid-Holland	€	25.500
• Extra toezicht en handhaving wijk Methorst gemeente Rijswijk	€	31.200
Totaal	€	53.400

Doordat de lasten € 1.003.300 lager zijn uitgevallen dan geraamd komen ook de baten lager uit. De lasten zijn voor een totaalbedrag van € 856.500 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht (tabel 16). Van de verstrekte opdrachten wordt een bedrag van € 178.500 doorgeschoven naar 2019.

Tabel 16 Additionele projecten

Projectomschrijving	Opdrachtgever	Budget	Kosten	Verschil	Naar 2019	Vrijval budget
E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register)	Provincie Zuid-Holland	7.300	7.291	9	0	0
Advisering BRIKS gemeenten	Provincie Zuid-Holland	100.000	34.500	65.500	0	65.500
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 2 en 3)	Provincie Zuid-Holland	33.000	21.500	11.500	9.300	2.200
Impuls Omgevingsveiligheid (deelprogramma 3 en 4)	Provincie Zuid-Holland	115.200	107.416	7.784	0	7.800
Werkplan Spoed en Nazorg	Provincie Zuid-Holland	974.000	224.839	749.161	0	749.200
Uitvoering ontheffingverlening soortenbescherming	Provincie Zuid-Holland	300.000	300.000	0	0	0
Update bodemdata	Provincie Zuid-Holland	249.900	86.798	163.102	163.100	0
Strategisch programmaplan Datakwaliteit Omgevingsdiensten Zuid-Holland	Provincie Zuid-Holland	25.500	19.358	6.142	6.100	0
Advisering Stedelijke ontwikkeling Zoetermeer	Gemeente Zoetermeer	14.000	13.950	50	0	100
Geluidsmeting evenementen Midden-Delfland	Gemeente Midden-Delfland	9.700	9.680	20	0	0
Extra toezicht en handhaving Methorst Rijswijk	Gemeente Rijswijk	31.200	31.209	-9	0	0
Totaal		1.859.800	856.541	1.003.259	178.500	824.800

5.1.4.3 Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn € 337.200 hoger uitgevallen dan geraamd. Ten opzichte van de Najaarsnota 2018 is nog een detachingsvergoeding van € 63.000 ontvangen. Daarnaast is over 2017 een bedrag van € 272.100 aan premierestitutie in het kader van de werkloosheidswet ontvangen, die is ingezet om werkloosheidsverplichtingen in het kader van het vertrek van enkele medewerkers op te vangen. Hiertoe is een bedrag van € 324.000 in een voorziening werkloosheidsuitkeringen gestort. Het restantverschil van € 2.100 heeft betrekking op de afrekening van transitoria voorgaande dienstjaren.

5.1.5 Overhead

Tabel 17 Bedrijfsvoering (overhead)

Kostensoort	Overhead		
	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Verschil 2018
1. Personeel	6.164.700	6.192.696	-27.996
2. Kapitaallasten	236.100	236.032	68
3. Indirecte kosten	1.966.300	2.288.965	-322.665
4. Additionele projecten	25.500	19.358	6.143
5. Onvoorzien	16.500	0	16.500
	8.409.100	8.737.051	-327.951

De overhead bestaat uit de personele lasten van het management, de kosten van inhuur (waaronder ICT), algemene personeelskosten, kapitaallasten, indirecte kosten en de post onvoorzien.

De overhead laat in totaal een overschrijding zien van € 328.000. Exclusief de post onvoorzien gaat het om een bedrag van € 344.500.

De personele lasten, bestaande uit de personele lasten van het management en de inhuur, zijn € 28.000 hoger uitgekomen dan geraamd. Hogere salariskosten vanwege de uitbetaling van verlofrechten zijn hier de oorzaak van.

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, materiële kosten ICT (licenties en kosten dataverkeer), vervoerskosten en overige diverse bedrijfskosten (zoals publicatiekosten, kantoorkosten, kosten verzekeringen, accountantskosten etc.). De overschrijding van € 322.600 wordt met name veroorzaakt door de storting in een voorziening werkloosheidsuitkeringen van € 324.000 voor de dekking van toekomstige werkloosheidsverplichtingen (de ODH is eigen risicodragers) van voormalige werknemers waarvan het 'werk-naar-werk-traject' uiteindelijk niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Voor het opstellen van een strategisch programmaplan Datakwaliteit is door de provincie Zuid-Holland een opdracht verstrekt van € 25.500. Van deze opdracht was ultimo 2018 € 19.400 uitgegeven. Het restantbedrag van € 6.100 wordt doorgeschoven naar 2019 (zie tabel 16 Additionele projecten).

5.1.6 Onvoorzien

Van de post onvoorzien is in 2018 een bedrag van € 24.100 aangewend voor het onderzoek ambtelijke 'Governance'. Ultimo 2018 resteerde nog een saldo van € 16.500.

5.1.7 Mutaties reserves

Van het rekeningresultaat 2017 van € 131.300 is een bedrag van € 128.900 aangewend voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles. Het restantbedrag van € 2.400 is in de Algemene reserve gestort. Daarnaast is voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid op basis van eerdere besluitvorming een bedrag van € 38.700 uit de Algemene reserve onttrokken alsmede een bedrag van € 274.800 voor de egalisatie deelnemersbijdrage als gevolg van de afgesproken productiviteitsstijging in 2018.

5.2 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2018 zijn gerealiseerd. De andere lasten en baten hebben een meer structureel karakter en zijn daarom niet opgenomen in dit overzicht.

Tabel 18 Incidentele lasten en baten

Kostensoort	Omschrijving	Programma		Algemene dekkingsmiddelen	Reserves	Totaal
		T&V	T&H			
Personeel	Programma Duurzaamheid	0	38.725	0	0	38.725
Personeel	Uitgevoerde controles 2017	0	128.900	0	0	128.900
Personeel	Inhuur onderzoek 'ambtelijke Governance'	12.498	12.860	0	0	25.358
Personeel	Inhuur capaciteit i.v.m. uitvoering EED	0	74.520	0	0	74.520
Indirecte kosten	Donatie in voorziening werkloosheidsuitkeringen	159.694	164.306	0	0	324.000
Additionele projecten	Kosten additionele projecten	783.544	72.997	0	0	856.541
Totaal incidentele lasten		955.736	492.308	0	0	1.448.044
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen additionele projecten	0	0	-856.541	0	-856.541
Algemene dekkingsmiddelen	Vergoedingen detacheringen en uitkeringsinstanties	0	0	-63.022	0	-63.022
Algemene dekkingsmiddelen	Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren (waaronder restitutie premie WW 2017)	0	0	-284.536	0	-284.536
Algemene dekkingsmiddelen	Afrekening transitoria en overige opbrengsten	0	0	-14.460	0	-14.460
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen EED-gelden	0	0	-74.520	0	-74.520
Reserves	Onttrekking algemene reserve (programma Duurzaamheid)	0	0	0	-38.725	-38.725
Reserves	Onttrekking algemene reserve (uitgevoerde controles 2017)	0	0	0	-128.900	-128.900
Reserves	Onttrekking algemene reserve (egalisatie deelnemersbijdrage i.v.m. productiviteitsstijging)	0	0	0	-274.800	-274.800
Totaal incidentele baten		0	0	-1.293.079	-442.425	-1.735.504

6 Balans en toelichting

6.1 Balans

Activa	31-12-2018	31-12-2017	Passiva	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa	1.333.206	748.577	Eigen vermogen	1.334.186	1.609.295
Totaal materiële activa	1.333.206	748.577	Algemene reserve	1.334.186	1.609.295
Materiële vaste activa	1.333.206	748.577	- opgebouwd rekeningresultaat	146.870	458.016
			- weerstandsvermogen	1.020.000	1.020.000
			- resultaat boekjaar	167.316	131.279
			Voorzieningen	362.228	75.066
			Verlofrechten latende organisatie	38.228	75.066
			Werkloosheidsuitkeringen	324.000	0
TOTAAL VASTE ACTIVA	1.333.206	748.577	TOTAAL VASTE PASSIVA	1.696.414	1.684.361
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	15.151.767	14.230.625	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.653.626	3.439.897
Vorderingen openbare lichamen	13.376.240	12.317.610	Crediteuren	510.631	316.616
Overige vorderingen	254.075	102.925	Af te dragen BTW	1.802.443	1.843.958
Rekening courant schatkistbankieren	1.521.452	1.810.090	Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.340.552	1.279.323
Liquide middelen	4.766	9.516			
Banksaldi	4.766	9.516			
Overlopende activa	1.007.751	763.409	Overlopende passiva	12.147.450	10.627.869
Vooruitbetaalde bedragen	455.149	0	Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.030.748	9.888.726
Overige overlopende activa	552.602	763.409	Vooruit gefactureerde dwangsommen	386.677	221.800
			Overige overlopende passiva	730.025	517.343
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.164.284	15.003.550	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.801.076	14.067.766
TOTAAL ACTIVA	17.497.490	15.752.127	TOTAAL PASSIVA	17.497.490	15.752.127

6.2 Toelichting op de balans

6.2.1 Vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin 2018	Investering 2018	Afschrijving 2018	Extra afschrijving	Boekwaarde einde 2018
Hardware servers, werkplekken en ondersteunende voorzieningen	95.119	0	61.705	0	33.414
Hardware mobiele voorzieningen	3.759	0	3.759	0	0
Software Infrastructuur	17.841	0	12.399	0	5.442
Software kantoorautomatisering	47.298	0	27.754	0	19.544
Software ondersteunende systemen	37.824	0	31.618	0	6.206
Software functionele systemen	10.218	0	10.218	0	0
Vervangingsinvestering ICT	9.417	574.190	1.883	0	581.724
Vervangingsinvestering DMS/RMA	298.120	188.224	59.624	0	426.720
Vervangingsinvestering ICT nog te bepalen	0	0	0	0	0
Totaal ICT krediet	519.596	762.414	208.960	0	1.073.050
Huisvesting en inventaris	177.295	25.136	21.903	0	180.528
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	51.686	33.111	5.169	0	79.628
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	228.981	58.247	27.072	0	260.156
Totaal	748.577	820.661	236.032	0	1.333.206

6.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende vorderingen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vorderingen openbare lichamen	13.376.240	12.317.610
Overige vorderingen	254.075	102.925
Rekening courant schatkistbankieren	1.521.452	1.810.090
Totaal	15.151.767	14.230.625

De vorderingen op openbare lichamen betreft nog te ontvangen bijdragen in projectkosten van € 29.035 en de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over de 1^e helft van 2019 voor een bedrag van € 13.347.205 (inclusief BTW). De overige vorderingen heeft betrekking op nog te ontvangen dwangsommen voor een bedrag van € 254.075.

In het kader van de wet Schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden vanaf 15 december 2013 verplicht hun overtollige⁶ liquide middelen op een rekening courant bij het Ministerie van Financiën te storten.

6.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Banksaldi	4.766	9.516
Totaal	4.766	9.516

6.2.4 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruitbetaalde bedragen	455.149	0
Overige overlopende activa	552.602	763.409
Totaal	1.007.751	763.409

De overlopende activa bestaat uit door leveranciers vooruit gefactureerde bedragen die betrekking hebben op 2019 (vooruitbetaalde bedragen). Van de overige overlopende activa heeft een bedrag van € 542.664 betrekking op nog te ontvangen projectkosten additionele opdrachten.

6.2.5 Eigen vermogen

Reserves 2018	Beginstand 2018	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2018
Algemene Reserve	1.478.016	2.379	313.525	1.166.870
Resultaat boekjaar 2017	131.279		131.279	0
Resultaat boekjaar 2018	0	167.316		167.316
Totaal	1.609.295	169.695	444.804	1.334.186

De jaarrekening 2017 sloot met een positief resultaat van € 131.279. Bij besluit van 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het rekeningresultaat 2017 van € 131.279 via budgetoverheveling € 128.900 in te zetten voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles en het restantbedrag van € 2.379 in de Algemene reserve te storten.

Bij besluit van 22 juni 2017 heeft het AB besloten een deel van het resultaat aan de Algemene reserve te onttrekken t.b.v. het programma Duurzaamheid. Van het restantbudget was ultimo 2017 nog een bedrag beschikbaar van € 38.725. Dit bedrag is in 2018 volledig aan de Algemene reserve onttrokken.

⁶ Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak.

In de primitieve begroting 2018 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 274.800 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

Onttrekkingen:

• Programma Duurzaamheid	€	38.725
• Verhoging pensioenpremies en opleidingskosten	€	274.800
Totaal onttrekking	€	313.525

6.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen 2018	Beginstand 2018	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2018
Verlofrechten latende organisatie	75.066	0	36.838	38.228
Werkloosheidsuitkeringen	0	324.000	0	324.000
Totaal	75.066	324.000	36.838	362.228

T.b.v. de verlofsaldi, die zijn meegebracht door de medewerkers, is in 2013 in een voorziening 'verlofrechten latende organisatie' in het leven geroepen. In 2018 is een bedrag van € 36.838 aan verlofrechten opgenomen. Het restant moet uiterlijk eind 2019 zijn opgenomen.

Voor een tweetal medewerkers heeft het 'van werk naar werk' traject als gevolg van de in 2016 besloten wijzigingen en aanvullingen op het inrichtings- en personeelsplan (I&P-plan) niet tot het gewenste resultaat geleid. Zij hebben vanaf 1 januari 2019 recht op een werkloosheidsuitkering. De ODH heeft als risicodragers een voorziening gevormd voor de dekking van de (bovenwettelijk) werkloosheidsuitkering waardoor de kosten van de werkloosheidsuitkeringen niet op de exploitatie in toekomstige jaren drukken.

6.2.7 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Crediteuren	510.631	316.616
Af te dragen BTW	1.802.443	1.843.958
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.340.552	1.279.323
Totaal	3.653.626	3.439.897

Het crediteurensaldo betreft de nog openstaande facturen per 31 december 2018. Voorts was ultimo 2018 nog een bedrag aan BTW af te dragen van € 1.802.443 en een bedrag van € 1.340.552 aan loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

6.2.8 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	11.030.748	9.888.726
Vooruit gefactureerde dwangsommen	386.677	221.800
Overige overlopende passiva	730.025	517.343
Totaal	12.147.450	10.627.869

De vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage bevat de in 2018 gefactureerde deelnemersbijdrage over het eerste halfjaar van 2019.

Ultimo 2017 was een bedrag van € 221.800 aan dwangsommen gefactureerd. In 2018 is een bedrag van € 302.250 aan nieuwe dwangsommen gefactureerd en is een bedrag van € 100.500 aan ontvangen dwangsommen aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. In overleg met de opdrachtgevers is een bedrag van € 36.873 afgeboekt. Van het saldo van € 386.677 is ultimo 2018 een bedrag van € 132.602 ontvangen.

Dit bedrag wordt nadat het volledige bedrag van de dwangsom is geïnd aan de deelnemende gemeenten uitbetaald.

De overige overlopende passiva bestaan uit nog te ontvangen facturen van in 2018 geleverde goederen en of diensten voor een bedrag van € 730.025.

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.1 Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

7.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

7.3 Activa

7.3.1 Materiële vaste activa

Materiele vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met maatschappelijk nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

7.3.2 Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen geheel voorzien. De overlopende activa en liquide middelen zijn eveneens op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

1. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
2. overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

7.4 Passiva

7.4.1 Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

7.4.2 Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

7.5 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen:

- Huurcontract en dienstverleningsovereenkomst met de provincie Zuid-Holland ca. € 628.700 per jaar;
- Contract/SLA printers met Canon ca. € 22.000 per jaar;
- Leasecontract wagenpark met Multilease ca. € 68.000 per jaar;
- Contract Skilled Servicedesk met KPN/Call2 ca. € 226.000 per jaar;
- Uitwijkvoorziening met 5W Storage € 58.000 per jaar;
- Licentiekosten Roxit zaakstelsel Squit ca. € 250.000 per jaar;
- Licentiekosten Circle Software Group post- en archiefsysteem ca. € 83.000 per jaar;
- Licentiekosten Crayon Windows 10 en Microsoft Office 365 ca. € 112.000 per jaar;
- Licentiekosten Afas geïntegreerd salaris-, financieel-, en HRM-systeem Profit ca. € 63.000 per jaar;
- Verlofrechten (exclusief verlofrechten latende organisatie) € 504.200.

8 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 11 april 2019;

Gelezen het verslag van bevindingen van de onafhankelijke accountant;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

Gelezen de reactie van het Dagelijks Bestuur van 13 juni 2019;

BESLUIT:

- De jaarstukken 2018 vast te stellen;
- Een voorziening werkloosheidsuitkeringen in te stellen;
- Het jaarrekeningresultaat vast te stellen op € 167.316;
- Van het jaarrekeningresultaat € 125.400 te bestemmen voor budgetoverheveling 2019 ten behoeve van in 2018 niet afgehandelde ontheffingsaanvragen soortenbescherming Wet natuurbescherming;
- Het jaarrekeningresultaat na budgetoverheveling van € 41.916 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 26 juni 2019.

De secretaris,

De voorzitter,

Ir. L.P. Klaassen

Drs. ing. R.C. Paalvast

9 Bijlagen

9.1 Exploitatierkening

Exploitatie-overzicht	Realisatie 2017	Primitieve begroting 2018	Indexatie 2018	Resultaat-bestemming 2017	VJN	NJN	Admin. wijzigingen	Begroting 2018 na wijziging	Realisatie 2018	Vershil 2018
1 Personeel	18.228.965	17.522.300	365.300	167.600	733.000	5.700	105.300	18.899.200	18.763.412	135.788
2 Kapitaallasten	314.362	482.700	40.600	0	-287.200	0	0	236.100	236.032	68
3 Indirecte kosten	2.905.575	2.007.000	143.500	0	295.000	0	-105.300	2.340.200	2.662.534	-322.334
5 Additionele projecten	1.349.696	193.200	0	0	0	0	1.666.600	1.859.800	856.541	1.003.259
6 Onvoorzien	0	40.300	300	0	-24.100	0	0	16.500	0	16.500
Totaal lasten	22.798.598	20.245.500	549.700	167.600	716.700	5.700	1.666.600	23.351.800	22.518.519	833.281
8 Algemene dekkingsmiddelen	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
Totaal baten	-21.622.346	-19.970.700	-549.700	0	-716.700	-5.700	-1.666.600	-22.909.400	-22.243.410	-665.990
Gerealiseerd totaal van baten en lasten	1.176.252	274.800	0	167.600	0	0	0	442.400	275.109	167.291
9 Mutatie reserves										
Storting	336.686	0	0	2.400	0	0	0	2.400	2.379	21
Onttrekking	-1.644.217	-274.800	0	-170.000	0	0	0	-444.800	-444.804	4
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-1.307.531	-274.800	0	-167.600	0	0	0	-442.400	-442.425	25
Gerealiseerd resultaat	-131.279	0	0	0	0	0	0	0	-167.316	167.316

De totale lasten (inclusief additionele projecten) komen in 2018 uit op € 22.518.519 en dat is € 833.281 lager dan geraamd. De totale baten (inclusief additionele projecten) komen in 2018 uit op € 22.243.410 en dat is € 665.990 lager dan geraamd.

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De inhuur en inkoop diensten t.b.v. ICT (o.a. servicedesk en uitwijkvoorziening), die in de begroting, voorjaarsnota en najaarsnota waren verantwoord onder de post indirecte kosten zijn in de jaarrekening verantwoord onder de post personeel.

Hierna is per hoofdkostensoort een toelichting opgenomen van de verschillen (afgerond op honderdtallen).

Personeel

De post personeel is in totaal € 135.900 lager uitgevallen dan geraamd door:

• Minder personele lasten T&V o.a. door beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming	€ 253.400
• Hogere personele lasten T&H door uitbetaling verlof	€ -/- 89.600
• Hogere personele lasten BV (overhead) door uitbetaling verlof	€ -/- 28.000
Totaal	€ 135.800

De personeelslasten bij T&V zijn lager uitgevallen dan geraamd met name door de beperkte capaciteitsinzet ontheffingen soortenbescherming. Doordat de aanvragen voor ontheffingen soortenbescherming in 2018 veel hoger zijn uitgevallen dan voorzien heeft de provincie Zuid-Holland via een additionele opdracht een bedrag beschikbaar gesteld van € 300.000, welk bedrag is toegevoegd aan het werkplan 2018. Als gevolg van een tekort aan deskundigheid (o.a. ecologen) op het vlak van soortenbescherming heeft de beperkt beschikbare capaciteit in de markt limiterend gewerkt op de werkcapiaciteit, waardoor een aanzienlijk aantal aanvragen nog niet is verwerkt. Voor de afhandeling wordt voorgesteld van het resultaat over 2018 een bedrag van € 125.400 over te hevelen naar 2019.

Daarnaast heeft de uitstroom van medewerkers waarvan de werving ultimo 2018 nog niet was afgerond geleid tot lagere salariskosten.

De personeelslasten bij T&H zijn hoger uitgevallen dan geraamd als gevolg van de uitbetaling van verlofrechten.

De personeelslasten bij BV zijn eveneens hoger uitgevallen door de uitbetaling van verlofrechten.

Kapitaallasten

In de primitieve begroting was een post kapitaallasten opgenomen van € 482.700, die na indexatie is opgehoogd met € 40.600 tot € 523.300. Bij Voorjaarsnota 2018 is de post kapitaallasten verlaagd met € 287.200. De vrijkomende middelen zijn incidenteel ingezet voor het verder operationeel maken van de ondersteunende systemen t.b.v. het borgen van kennis en vaardigheden, de ontwikkelopgave in het kader

van de Omgevingswet, de uitvoering van het beveiligingsbeleid en de extra middeleninzet in verband met de inwerkingtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) per 25 mei 2018.

In 2018 zijn geen financieringsmiddelen aangetrokken.

Indirecte kosten

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, ICT-kosten, vervoerskosten en overige bedrijfskosten.

De indirecte kosten zijn in 2018 € 322.300 hoger uitgevallen dan geraamd. Dit is met een gevolg van de storting van € 324.000 in een voorziening werkloosheidsuitkeringen voor de dekking van toekomstige werkloosheidsverplichtingen (de ODH is risicodragers) van voormalige werknemers waarvan het 'werk-naar-werk-traject' uiteindelijk niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Additionele projecten

Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 bedroeg het totaal aan additionele projecten € 1.806.400. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2018 zijn nog een viertal opdrachten verstrekt met een totaalwaarde van € 77.600 en is één opdracht verlaagd met € 24.200. Het totaal komt daarmee uit op een bedrag van € 1.859.800.

In totaal is een bedrag van € 856.500 uitgegeven, zodat een verschil resteert van € 1.003.300. Van dit bedrag heeft € 178.500 betrekking op opdrachten die in 2019 doorlopen. Het restantbedrag van € 824.300 wordt aan de betreffende opdrachtgevers gerestitueerd en/of afgerekend (zie 5.1.4.2, tabel 16).

Onvoorzien

In de primitieve begroting 2018 was een post voor onvoorzien opgenomen van € 40.300, welke na indexering is opgehoogd naar € 40.600. Bij Voorjaarsnota 2018 is de post onvoorzien met € 24.100 verlaagd ten behoeve van het onderzoek ambtelijke 'Governance'.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten. In totaal is in 2018 ten opzichte van de raming € 666.000 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Deelnemersbijdragen	€	-/- 100
• Additionele opdrachten	€	-/- 1.003.300
• Overige opbrengsten	€	<u>337.200</u>
Totaal	€	-/- 666.000

Doordat de additionele projectkosten lager uitvallen dan geraamd komen de bijdragen van de opdrachtgevers eveneens lager uit. Als gevolg daarvan blijft de opbrengst € 1.003.300 achter bij de raming (zie 5.1.4.2).

De overige opbrengsten zijn € 337.200 hoger uitgevallen dan geraamd met name door de premierestitutie in het kader van de werkloosheidswet van € 272.100 en een detachingsvergoeding van € 63.000 (zie 5.1.4.3).

Mutatie reserves

In de primitieve begroting 2018 is rekening gehouden met een onttrekking uit de Algemene reserve van € 274.800 ten behoeve van de egalisatie van de deelnemersbijdragen als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur de productiviteit in de periode 2017 tot en met 2020 te verhogen naar ca. 1.400 uur per productieve fte.

Voorts is op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur van 22 juni 2017 een bedrag van € 38.725 aan de Algemene reserve onttrokken voor de uitvoering van het programma Duurzaamheid.

Bij besluit van 28 juni 2018 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het rekeningresultaat 2017 van € 131.279 via budgetoverheveling € 128.900 in te zetten voor de uitvoering van in 2017 niet uitgevoerde controles en het restantbedrag van € 2.379 in de Algemene reserve te storten.

9.2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde en gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In tabel 19 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 20 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de aantallen per 1-1-2018 (bron: CBS Statline).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn voorsnog geen beleidsindicatoren opgenomen. Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 19 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld		Primitieve begroting 2018			Gewijzigde begroting 2018			Realisatie 2018			Verschil 2018		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4	Overhead	7.596.500	0	7.596.500	8.392.600	0	8.392.600	8.737.051	0	8.737.051	-344.451	0	-344.451
0.8	Overige baten en lasten	40.300	-19.970.700	-19.930.400	16.500	-22.909.400	-22.892.900	0	-22.243.410	-22.243.410	16.500	-665.990	-649.490
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	0	-274.800	-274.800	2.400	-444.800	-442.400	2.379	-444.804	-442.425	21	4	25
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	167.316	0	167.316	-167.316	0	-167.316
	Bestuur en ondersteuning	7.636.800	-20.245.500	-12.608.700	8.411.500	-23.354.200	-14.942.700	8.906.746	-22.688.214	-13.781.468	-495.246	-665.986	-1.161.232
7.4	Milieubeheer	12.608.700	0	12.608.700	14.942.700	0	14.942.700	13.781.468	0	13.781.468	1.161.232	0	1.161.232
	Volksgezondheid en milieu	12.608.700	0	12.608.700	14.942.700	0	14.942.700	13.781.468	0	13.781.468	1.161.232	0	1.161.232
	Totaal	20.245.500	-20.245.500	0	23.354.200	-23.354.200	0	22.688.214	-22.688.214	0	665.986	-665.986	0

Tabel 20 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018			Realisatie 2018		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	209,1	1.070	0,20	213,7	1.093	0,20
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	194,2	1.070	0,18	183,5	1.093	0,17
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	6.224.400	1.070.292	5,82	7.201.918	1.093.212	6,59
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	860.300	16.919.300	5,08	1.905.751	16.914.465	11,3
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	7.636.800	20.245.500	37,7	8.737.051	22.518.519	38,8

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

Het percentage overhead bedraagt over 2018 38,8% tegenover een raming van 37,7%. Exclusief de materiële lasten komt het percentage overhead uit op 27,5%.

9.3 BBV-informatie

Tabel 21 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 22 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.157.905	1.231.228
Den Haag	5.742.176	5.940.072
Leidschendam-Voorburg	235.435	602.842
Midden-Delfland	475.653	490.187
Pijnacker-Nootdorp	644.305	686.585
Rijswijk	373.480	567.516
Wassenaar	300.739	311.108
Westland	3.380.262	3.482.962
Zoetermeer	996.743	1.031.125
Provincie Zuid-Holland	6.470.754	6.681.226
Totaal	19.777.452	21.024.851

Tabel 23 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	1.609.295	1.334.186
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	167.316
Risico's	1.020.000	1.020.000

Tabel 24 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	2.485.408	2.528.033	2.488.636	3.439.897	2.691.500	3.653.626
C. Totaal van de overlopende passiva	10.568.465	11.205.363	10.918.347	10.627.869	10.728.800	12.147.450
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	14.981.365	16.163.713	15.190.240	14.230.625	14.166.000	15.151.767
F. Totaal van alle liquide middelen	6.407	6.759	5.276	9.516	7.000	4.766
G. Totaal van de overlopende activa	316.938	427.463	470.058	763.409	200.000	1.007.751
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H)	-11,3%	-13,9%	-10,5%	-4,3%	-4,8%	-1,6%

Tabel 25 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
A. Eigen vermogen	3.137.148	3.610.192	2.785.547	1.609.295	1.164.500	1.334.186
B. Totaal alle passiva	16.437.899	17.499.482	16.280.708	15.752.127	14.584.800	17.497.490
Solvabiliteitsratio (A/B)	19,1%	20,6%	17,1%	10,2%	8,0%	7,6%

Tabel 26 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Realisatie 2018
Totaal lasten programma's	19.189.151	20.112.790	22.424.553	22.798.598	20.245.500	22.518.519
Totaal incidentele lasten programma's	603.293	2.051.991	2.643.595	2.903.339	193.200	1.448.044
A. Structurele lasten	18.585.858	18.060.799	19.780.958	19.895.259	20.052.300	21.070.475
Totaal baten programma's	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.970.700	22.243.410
Totaal incidentele baten programma's	661.295	1.391.973	1.494.017	2.022.680	193.200	1.293.079
B. Structurele baten	19.187.714	19.193.861	20.105.891	19.599.666	19.777.500	20.950.331
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	19.849.009	20.585.834	21.599.908	21.622.346	19.777.500	22.243.410
Structurele exploitatieruimte((B-A)+(D-C))/E x 100%	3,0%	5,5%	1,5%	-1,4%	-1,4%	-0,5%

9.4 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2018 Omgevingsdienst Haaglanden

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Omgevingsdienst Haaglanden. Het voor de Omgevingsdienst Haaglanden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De toezichthoudende topfunctionarissen bij de ODH (leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur) ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In verband daarmee is volstaan met het opnemen van de naam en de functie van de toezichthoudende topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	L.P. Klassen
Functiegegevens	Directeur/Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.946
Beloningen betaalbaar op termijn	18.954
Subtotaal	141.900
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	141.900
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2017	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	140.240
Beloningen betaalbaar op termijn	17.199
Totale bezoldiging 2017	157.439

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	Aanvang en einde functievervulling in 2018	Organisatie	Functie
H. Horlings	1/1 - 27/6	Midden-Delfland	Voorzitter AB/DB
S. Smit	28/6 - 31/12	Midden-Delfland	Lid AB
R. Paalvast	1/1 - 27/6	Zoetermeer	Lid AB/DB
R. Paalvast	28/6 - 31/12	Zoetermeer	Voorzitter AB/DB
T. de Bruijn	1/1 - 27/6	Den Haag	Lid AB/DB
L. van Tongeren	28/6 - 31/12	Den Haag	Lid AB/DB
P. Ouwendijk	1/1 - 27/6	Westland	Lid AB/DB
L. Snijders	28/6 - 31/12	Westland	Lid AB/DB
R. Janssen	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB/DB
J. van Staalduine	1/1 - 27/6	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB
F. van Kuppeveld	28/6 - 31/12	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB/DB
A. Hekker	1/1 - 27/6	Delft	Lid AB
B. Vollebregt	28/6 - 31/12	Delft	Lid AB
R. Revis	1/1 - 27/6	Den Haag	Lid AB
R. de Mos	28/6 - 31/12	Den Haag	Lid AB
F. Kist	1/1 - 27/6	Leidschendam-Voorburg	Lid AB
A. van Eekelen	28/6 - 31/12	Leidschendam-Voorburg	Lid AB
N. Dierdorp	1/1 - 27/6	Rijswijk	Lid AB
M. Borsboom	28/6 - 31/12	Rijswijk	Lid AB
L. Maat	1/1 - 27/6	Wassenaar	Lid AB
K. Wassenaar	28/6 - 31/12	Wassenaar	Lid AB
F. Rijnvee	1/1 - 27/6	Westland	Lid AB
B. van der Stee	28/6 - 31/12	Westland	Lid AB
J. Baljeu	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9.5 Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's

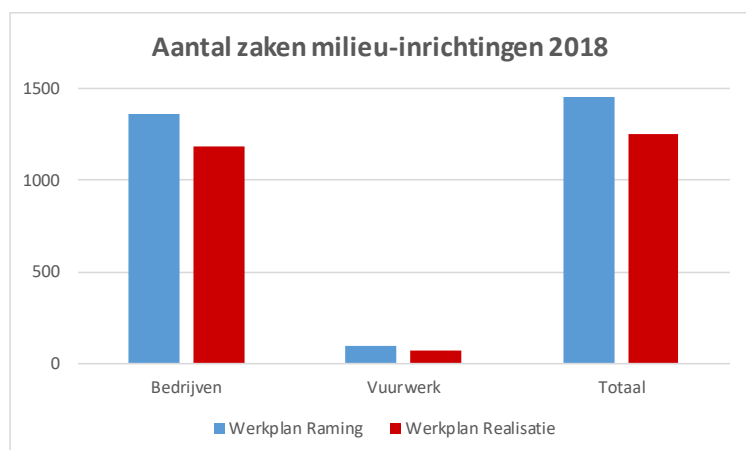
9.5.1 Programma T&V

9.5.1.1 Milieu-inrichtingen

Het aantal zaken voor milieu-inrichtingen is iets lager uitgekomen dan geraamd. Dat lag met name op het vlak van vergunningaanvragen, milieumeldingen indirecte lozingen en maatwerkaanvragen. Het aantal maatwerkvoorschriften met name in de glastuinbouw daarentegen is boven de raming uitgekomen. De trend naar meer (centraal) georganiseerde vuurwerkevenementen heeft zich ook in 2018 doorgezet. In 2018 zijn voor de gemeente Den Haag ook de vuurwerkverkoopvergunningen verzorgd.

Binnen het cluster milieu-inrichtingen heeft het leeuwendeel van het aantal zaken betrekking op activiteiten van bedrijven. Slechts een klein deel heeft betrekking op vuurwerkactiviteiten. De realisatie 2018 wijkt daarin niet significant af van de werkplanraming (grafiek 5).

Grafiek 5 Aantal zaken milieu-inrichtingen

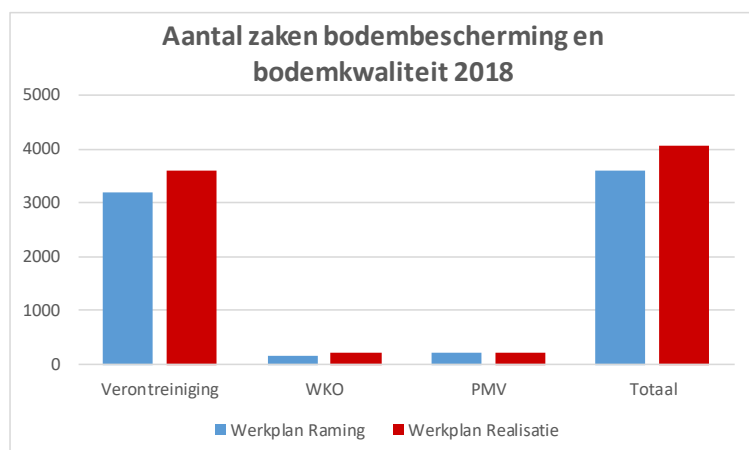

9.5.1.2 Bodembescherming en bodemkwaliteit

Het aantal zaken op gebied van bodembescherming en -kwaliteit is groter geweest dan gepland. Vooral het aantal zaken bodemverontreiniging kwam fors hoger uit. Dit is mede het gevolg van de aantrekkende economie waarbij er meer ontwikkelingen van gebieden en locaties plaatsvinden. Er waren ook meer zaken op het vlak van grondwateronttrekking, bodemenergie en WKO. Het aantal zaken voor de Provinciale Milieu verordening en ontgrondingen lag rond de raming

Voor de verdeling van de zaken zie grafiek 6.

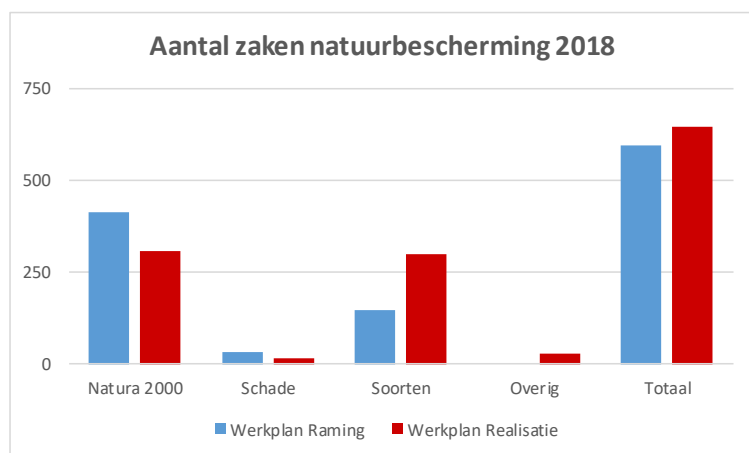
Grafiek 6 Aantal zaken bodembescherming en bodemkwaliteit

9.5.1.3 Natuurbescherming

Dit is een zogenaamde geconcentreerde provinciale taak waarbij werkzaamheden voor de hele provincie worden uitgevoerd. Hier is een groei van het aantal zaken waarneembaar. Dit is vooral het gevolg geweest van de wijzigingen in regelgeving als gevolg van de nieuwe Wet natuurbescherming (Nbw) en de daaraan verbonden taakoverdracht voor de soortenbescherming. Het aantal ontheffingsaanvragen soortenbescherming was dan ook aanzienlijk hoger dan geraamd. De PZH heeft gedurende het jaar een aanvullende opdracht verstrekt voor het afhandelen van deze extra taken. Als gevolg van een krapte in de markt van ecologen en de omvang van de toename van het aantal aanvragen is het niet mogelijk gebleken alle ontheffingsaanvragen soortenbescherming af te handelen. Een deel van dit werk wordt doorgeschoven naar 2019. Bij schadebestrijding en gebiedsbescherming (Natura 2000) is het aantal zaken kleiner geweest dan verwacht.

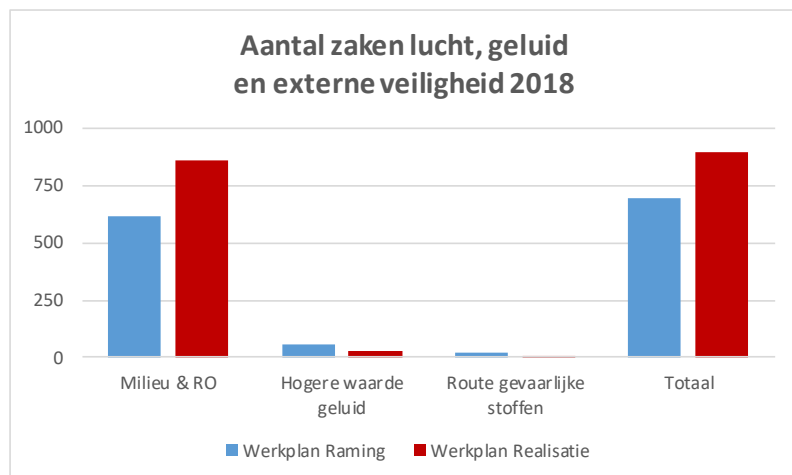
Grafiek 7 Aantal zaken natuurbescherming

9.5.1.4 Lucht, geluid en externe veiligheid

Het aantal zaken binnen dit werkveld is groter gebleken dan verwacht. Zwaartepunt hierin ligt bij toetsen en adviezen op deze aspecten ten behoeve van milieu-inrichtingen en ruimtelijke plannen. Het groter aantal zaken op het vlak milieu & RO is een gevolg van aantrekken van de economie en de woningbouw die hebben geleid tot meer ontwikkel- en bouwactiviteiten. Omvangrijke en complexe ruimtelijke plannen die veel inzet vergen zijn b.v. bedrijventerreinen Binckhorst in Den Haag en Honderdland II in Westland. Afgelopen jaar is ook sprake geweest van een grotere inzet van geluidexpertise voor het toetsen en adviseren rond evenementen en festiviteiten in een aantal gemeenten. De geprognostiseerde inzet op het provinciale programma Impuls Omgevingsveiligheid is separaat op projectniveau verantwoord.

Grafiek 8 Aantal zaken lucht, geluid en externe veiligheid

9.5.1.5 Omgevingswet

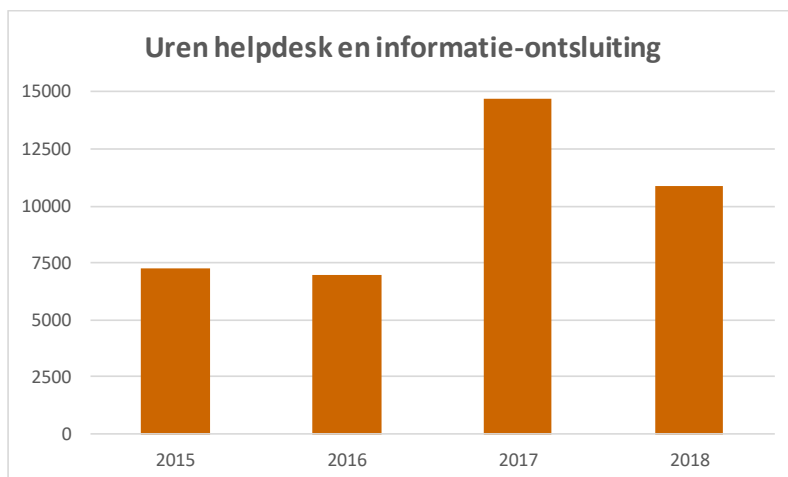
De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) is in samenspraak met de gemeenten en provincie opgepakt door deel te nemen aan diverse overleggen, werkgroepen en door documenten aangaande de nieuwe regelgeving te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Verder zijn de landelijke ontwikkelingen gevolgd en is voor enkele gemeenten deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen. Er is in dit traject sprake van een goede samenwerking tussen deelnemers en Omgevingsdienst.

9.5.1.6 Overige taken

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Er is hier stevig op ingezet.

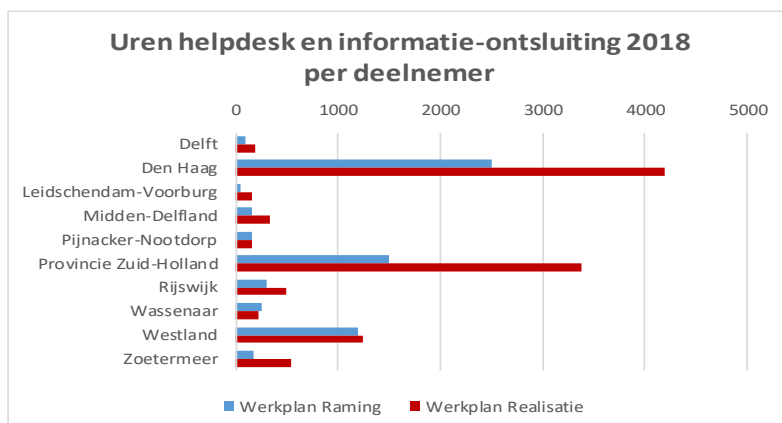
Belangrijkste oorzaak voor een intensivering op deze inzet is de grote vraag naar dossierinzage en dossierinformatie. De behoefte aan deze informatie is al jaren groot. Ten opzichte van 2017 is in 2018 het aantal verzoeken om informatie uit bodem en milieudossiers afgenomen (grafiek 9).

Grafiek 9 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting

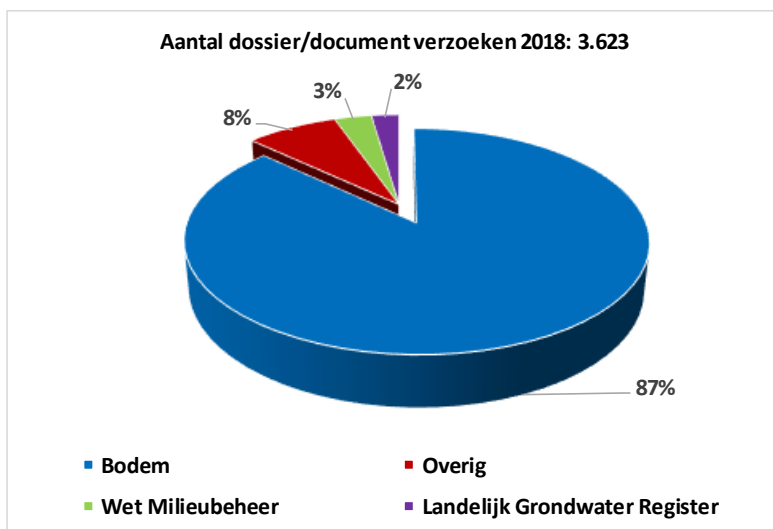
Hieronder is een grafische weergave opgenomen van de verdeling per deelnemer van de inzet op informatie-ontsluiting en helpdeskvragen. Met afstand de grootste afnemer is Den Haag, gevolgd door de PZH. Uit de grafische weergave blijkt dat de toename zich bij de meeste deelnemers voordoet.

Grafiek 10 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting per deelnemer

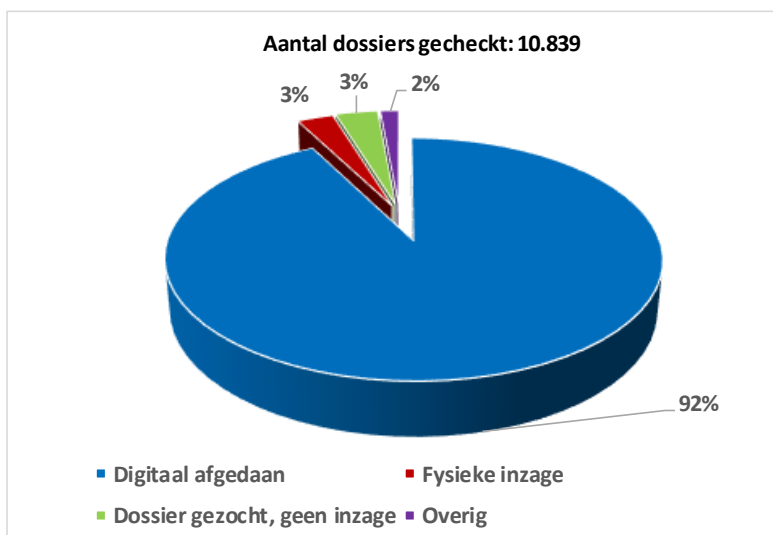

Uit de grafieken 11 en 12 blijkt dat het om grote aantallen informatieverzoeken gaat. In bijna 90% van de gevallen betreft het informatie uit bodemdossiers.

Grafiek 11 Aantal dossier/documentverzoeken

Grafiek 12 Aantal dossiers gecheckt en inzage

Om de nog steeds toenemende vraag naar milieu- en bodeminformatie efficiënter af te kunnen handelen is het wenselijk dit proces meer te digitaliseren en informatiezoekers te helpen zelf hun informatie te vinden. In 2018 zijn voorbereiding getroffen om dit voor bodeminformatie in 2019 mogelijk te maken.

9.5.1.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&V

Monitoring en rapportage van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van door het bestuur vastgestelde KPI's. Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten gerealiseerd werkvolume (opgenomen in bijlage 9.6), tijdigheid en resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

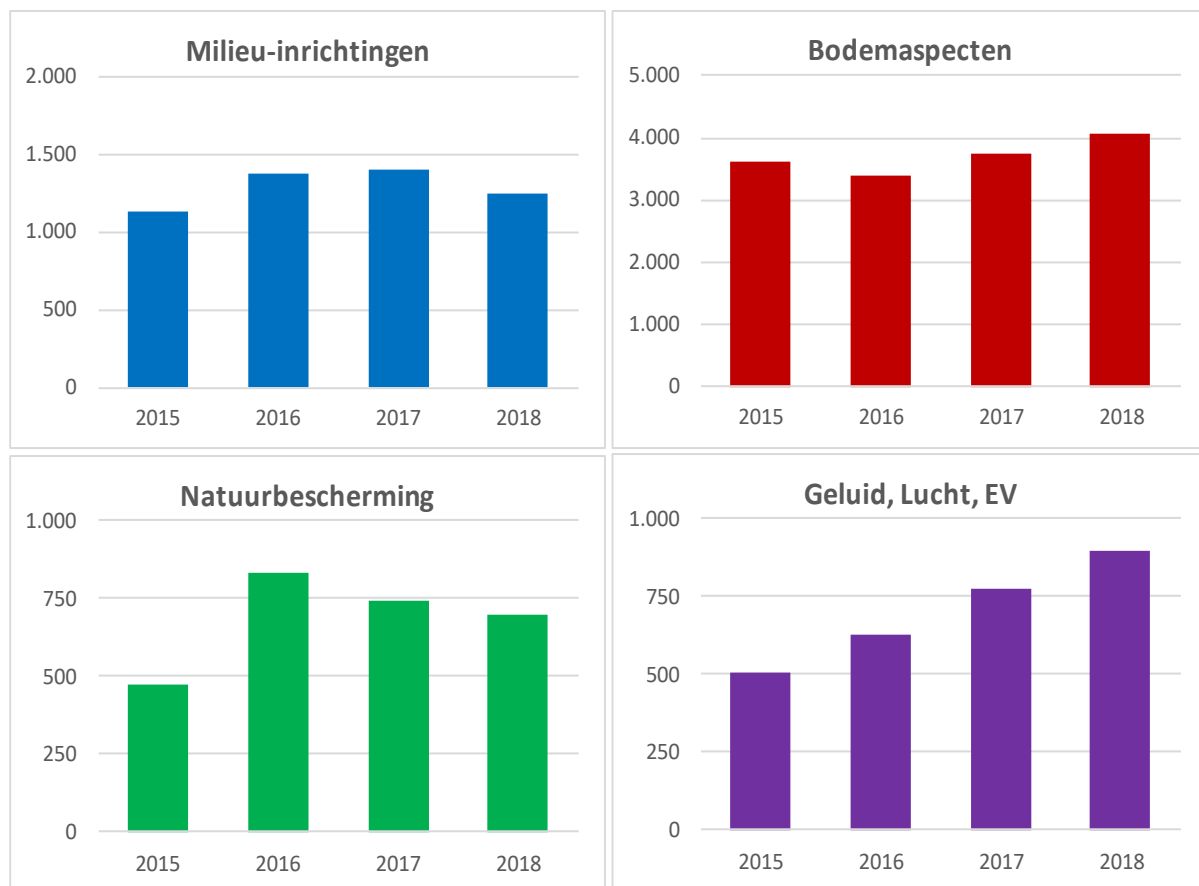
Gerealiseerd werkvolume

Het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V ligt ruim boven de raming. Dit ligt vooral op het terrein van bodem en Milieu & RO. Fluctuaties in vraag doen zich elk jaar weer voor en zijn van grote invloed op het werkaanbod. De eigen invloed op het werkvolume is relatief beperkt. De economische situatie is van grote invloed waardoor de vraag in komende jaren weer kan afwijken van de huidige situatie.

Ook hebben veranderingen in werkprocessen invloed op het totaal aantal zaken. Daardoor wordt het werkaanbod soms opgedeeld in meer zaken zonder dat het volume toeneemt.

In grafiek 13 is het aantal zaken per cluster of werkveld gepresenteerd over de afgelopen jaren qua realisatie en over 2018 qua werkplanraming. Voor het cluster 'natuur' (groene taakuitvoering) is de afgelopen jaren sprake van een piek in de werklust als gevolg van de nieuwe Natuurbeschermingswet. Een deel van de volumetoename voor het programma T&V houdt verband met een gestage overdracht van taken door deelnemers en een toenemende betrokkenheid van de ODH in de voorbereiding van ruimtelijke processen.

Grafiek 13 Aantal gerealiseerde zaken per cluster

Tijdigheid

De indicator tijdigheid van de taakuitvoering is uitgewerkt voor die procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid over 2018 vergelijkbaar is met 2017 en dat de tijdigheid voor reguliere procedures hoger scoort dan die voor de uitgebreide procedures. Bij de uitgebreide procedure geldt voor het product omgevingsvergunning dat de ingediende aanvragen met regelmaat van een onvoldoende niveau zijn. In veel gevallen kost het zorgen dat een aanvraag compleet, volledig en van voldoende niveau is meer tijd dan binnen de procedure beschikbaar is. Er vindt dan een afweging plaats of een bedrijf meer tijd krijgt om tot een vergunbare aanvraag te komen of dat ten behoeve van de afronding binnen de behandelingstermijn een weigering of buiten behandeling wordt afgegeven. Er kunnen omstandigheden zijn waarbij aanvragers meer tijd krijgen hun aanvraag op orde te maken of om een zorgvuldig (bestuurlijk) afwegingsproces te doorlopen.

Voor de KPI tijdigheid is geen absolute norm vastgesteld. In het algemeen moeten aanvragen tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijk geldende termijnen, worden afgehandeld. Voor sommige procedures is sprake van een van rechtswege positief besluit (Lex Silencio Positivo) indien niet tijdig een besluit wordt genomen. Voor de meeste procedures geldt dat niet, maar een aanvrager kan bij niet tijdig besluiten de overheid wel via een dwangsomprocedure dwingen alsnog een besluit te nemen. Die situatie heeft zich in 2018 niet voorgedaan.

Tabel 27 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier		2016			2017			2018		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	31	26	84%	33	29	88%	18	17	94%
R10.1	Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	28	23	82%	17	16	94%	24	23	96%
R06.1 - R12.1	Overige vergunningen	-	-	-	25	23	92%	7	5	71%
R10.2	Vuurwerkverkoopvergunning (APV)	-	-	-	-	-	-	7	7	100%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	17	17	100%	31	31	100%	15	15	100%
R13.1	Beschikking op nazorgplan	-	-	-	2	2	100%	1	0	0%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	16	16	100%	22	22	100%	14	14	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	31	29	94%	19	19	100%	17	17	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS	121	120	99%	143	142	99%	108	107	99%
R19.1	Vergunning Waterwet	44	33	75%	55	48	87%	39	38	97%
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	68	67	99%	37	37	100%	33	31	94%
Eindtotaal 2016		357	332	93%	384	369	96%	283	274	97%

ODH Uitgebreid		2016			2017			2018		
PDC Code	Zaaktypenaam	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1	Omgevingsvergunning	36	19	53%	26	11	42%	18	12	67%
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	12	12	100%	12	12	100%	2	2	100%
R13.1	Beschikking op saneringsplan	14	14	100%	14	14	100%	7	7	100%
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	1	1	100%	2	2	100%	-	-	-
R16.1	Vergunning Ontgrondingswet	2	1	50%	2	2	100%	1	1	100%
R19.1	Vergunning Waterwet	8	7	88%	15	15	100%	-	-	-
Eindtotaal 2016		73	54	74%	71	56	79%	28	22	79%

NB: Voor zowel reguliere als uitgebreide procedures zijn de producten voor de natuurbeschermingswet buiten beschouwing gelaten omdat daarvoor in 2018 bijzondere omstandigheden buiten de invloedssfeer van de ODH aan de orde zijn waardoor tijdig afhandelen onmogelijk was (onder andere sluiting AIRIUS-register en juridische issues PAS).

Voor de overige producten geldt geen termijn of een servicetermijn, zoals b.v. voor toetsing en advisering als onderdeel van een Wabo procedure. In het zaakstelsel worden de producten per soort geregistreerd (bijvoorbeeld als toets of advies) zonder een nader onderscheid op basis van de behandelingstermijnen. Uitgezocht wordt of het haalbaar is om uit alle toets- of advieszaken alleen die zaken te destilleren waarvoor een servicetermijn geldt.

Bezwaar- en beroepszaken

In tabel 28 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&V. Ten opzichte van het jaar 2017 is vooral het aantal beroepszaken in 2018 beduidend lager. Het aandeel provinciale dossiers in bezwaar- en (hoger)beroepszaken is zo'n 63% en dat is lager dan in 2017 (85%). Beide ontwikkelingen zijn te herleiden uit het lagere aantal zaken voor de provinciale taakuitvoering voor de Wet natuurbescherming.

Tabel 28 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	2016			2017			2018		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	13	2	9	11	3	19	4	4
Deels gegrond, deels ongegrond	10				1	1			2
Deels niet ontvankelijk/deels ongegrond				2					
Gegrond	32	3		1	6			2	
Ingestemd met rechtstreeks beroep	4			1					
Niet-ontvankelijk	4	1		7			5	6	
Ingetrokken	28	9	1	14	6		14	5	
Ingetrokken/afgewezen					2				
Overgedragen	1	1							
Toegekend (vovo)									
Afgewezen (vovo)				2	5			1	
Totaal	100	27	3	36	31	4	38	18	6

De (hoger) beroepszaken die in 2018 gegrond en deels gegrond zijn verklaard, betroffen twee zaken rond de schadebestrijding van ganzen (Wet natuurbescherming) en twee uitspraken voor eenzelfde benzinestation in Den Haag.

9.5.2 Programma T&H

9.5.2.1 Toezicht

In de planning stonden 998 integrale controles en 989 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 965 integrale controles en 946 themacontroles uitgevoerd en afgerond. Er zijn 829 inventariserende controles uitgevoerd, meer dan geraamd (722) i.v.m. de uit 2017 doorgeschoven inventarisaties.

Er werd rekening gehouden met 1.457 uit te voeren hercontroles en dat zijn er 1.425 geworden. Er stonden 579 sanctiecontroles gepland; er zijn uiteindelijk 615 sanctiecontroles uitgevoerd moeten worden.

Daarnaast is een aantal meer specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): de invoer van het RRGS is door alle deelnemers overgedragen. De ODH controleert de inrichtingen die op de risicokaart staan vermeld jaarlijks op naleving van de wetgeving alsmede op de juistheid van de gegevens in het RRGS. Daarnaast kan met dossieronderzoek (mogelijk) vastgesteld worden of gegevens juist zijn ingevoerd;
- Project vuurwerk: controle op de naleving van de regels rond opslag en verkoop van consumentenvuurwerk in het laatste kwartaal;
- Controle op vuurwerkevenementen;
- Controle op bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op grondstromen en asbest.

De inzet op toezicht bodemsanering is iets groter geweest dan geraamd. Bij elkaar genomen zijn er 192 controles uitgevoerd bij ernstige en niet-ernstige saneringen (raming controles 181). Controles in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit vonden ook vaker plaats: 173 keer plaats versus een raming van 147. De inzet op de sanering van verontreinigingen die naar aanleiding van een calamiteit of een eindsituatie onderzoek zijn aangetoond (herstelplicht Wm) en ondergrondse tanksanering was minder dan geraamd.

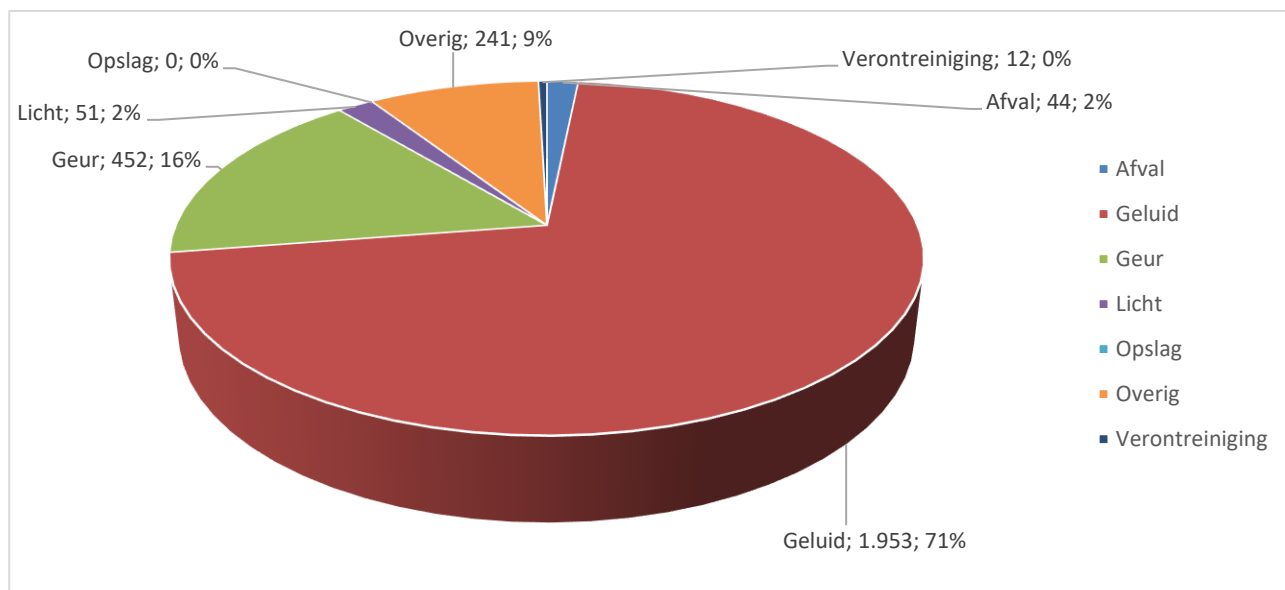
9.5.2.2 Overlast

De ODH heeft in 2018 totaal 2.753 overlastmeldingen ontvangen, ééntje minder dan in 2017. Deze meldingen komen bij nog lopende zaken waar al overlastmeldingen in behandeling zijn. Daarmee is het aantal meldingen conform verwachting voor 2018. Van de 2.753 meldingen zijn 1.349 meldingen een melding van een unieke melder.

Tabel 29 Toezicht en overlastmeldingen 2015-2018

Toezicht en overlastmeldingen	2015	2016	2017	2018
Wm planmatig toezicht (integrale controles)	2.608	1.194	1.085	965
Themacontroles	0	716	714	946
Inventariserende controles	242	440	479	829
Hercontroles	1.624	1.592	1.437	1.425
Sanctiecontroles	438	390	599	615
Bodem (Wbb en Bbk)	316	367	336	365
Overlastmeldingen	2.079	2.314	2.754	2.753
Overlasttoezicht	829	1.047	1.157	1.359
Voornemen last	300	419	483	386
Last onder dwangsom	161	227	287	235
Totaal	8.597	8.706	9.331	9.878

Grafiek 14 Overlastmeldingen per type overlast in 2018

In tabel 30 zijn de aantallen overlastmeldingen van 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018 naast elkaar gezet.

Tabel 30 Aantal overlastmeldingen

Soort melding	2014	2015	2016	2017	2018
Afval	71	43	36	32	44
Geluid	1.243	1.503	1.598	1.977	1.953
Geur	617	408	582	577	452
Licht	44	69	57	108	51
Opslag	9	2	3	1	0
Overig	39	28	26	19	241
Verontreiniging	23	26	12	40	12
Totaal	2.046	2.079	2.314	2.754	2.753

Naar aanleiding van overlastmeldingen zijn er 1.359 controles uitgevoerd op het specifieke overlastaspect van de melding. Dat is 30% meer dan gepland. Ongewone voorvallen zijn 69 maal ingediend. Dit is minder dan gepland (80). Dit betreft vaak storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast is ontstaan. Naar aanleiding van 20 van deze voorvallen is toezicht uitgevoerd.

In tabel 31 zijn de aantallen overlastmeldingen over 2016, 2017 en 2018 opgesplitst per deelnemer weergegeven.

Tabel 31 Aantal overlastmeldingen per deelnemer

Deelnemer	2016	2017	2018
Delft	128	193	172
Den Haag	1.606	1.867	1.676
Leidschendam-Voorburg	16	14	73
Midden-Delfland	23	24	22
Pijnacker-Nootdorp	54	57	53
Provincie Zuid-Holland	28	19	52
Rijswijk	48	39	55
Wassenaar	41	16	23
Westland	292	396	497
Zoetermeer	78	129	130
Totaal	2.314	2.754	2.753

Net als in voorgaande jaren is een beperkt aantal bedrijven verantwoordelijk is voor een groot deel van de overlastsituaties. Veel van deze klachten zijn niet te voorkomen omdat de ODH over een langere periode een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast om als basis te dienen voor

besluiten over eventueel te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er altijd naar dergelijke 'probleemdossiers' snel maar ook zorgvuldig af te sluiten. Hierbij is niet uit te sluiten dat zich nieuwe situaties aandienen. Tot slot is er een beperkt aantal zaken waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om dergelijke situaties te beslechten, stuurt de ODH in de regel aan op voor bezwaar- en beroep vatbare besluiten en in overleg met het bevoegd gezag het naar de toekomst buiten behandeling laten van deze klachten.

9.5.2.3 Duurzaamheid

Controles op duurzaamheid

Toezicht op basis van artikel 2.14/2.15 Activiteitenbesluit is -daar waar van toepassing- standaard onderdeel geweest van de 965 reguliere integrale Wm-controles. Verbruik gegevens worden opgevraagd en indien nodig worden maatregelen via toezicht en handhaving afgedwongen.

Naast deze reguliere toezichtstaak zijn voor 4 deelnemers als plusstaak deelcontroles duurzaamheid uitgevoerd. Deze uitgebreide controles bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen maatregelen (besparingspotentieel) en vooral ook advisering t.a.v. de aankomende informatieplicht. Daarnaast kunnen deze controles gebruikt bij bedrijven die meer uitgebreide advisering/uitleg voor de EED/MJA nodig hebben. Duurzaamheidscontroles nemen in tegenstelling tot reguliere controles meer tijd in beslag; fysieke controle, administratieve ondersteuning, beoordeling rapportages en plannen van aanpak en handhaving. Tevens dient er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats te vinden. Gekozen is voor met name de stimulerende aanpak waardoor soms meerdere bezoeken aan een bedrijf noodzakelijk zijn al uitgevoerde energie/duurzaamheidscontroles is ogenschijnlijk hoger dan geraamd (93 versus 57). Het betreft echter deels controles uit 2017 die pas in 2018 verder administratief afgerond zijn.

Programma duurzaamheid

De ODH bewandelt diverse paden om vanuit de kerntaken meer bij te dragen aan een duurzamere leefomgeving. Duurzame ontwikkeling is op veel thema's een integrale opgave voor de regio. Uitgangspunt is om gemeenten en provincie te ondersteunen bij het halen van duurzaamheidsdoelstellingen. Te denken valt aan thema's die lokale grenzen overschrijden zoals milieurendement (energie en grondstoffen) en de milieudruk (op klimaat en kwaliteit lucht, water en bodem). Een gezonde leefomgeving draagt bij aan een aantrekkelijke vestigings- en verblijfsregio. Ook mogen duurzaamheidsambities niet belemmerd worden door wet- en regelgeving. In oktober 2018 organiseerde de ODH een duurzaamheidsdag waar na een aantal presentaties van o.a. VNG en EZK de deelnemers van o.a. gemeenten en provincie in werksessies aan de slag gingen met duurzame onderwerpen. Door te brainstormen selecteerden de deelnemers diverse onderwerpen voor projecten. Naast deze ambtelijke inbreng zal begin 2019 de bestuurders gevraagd worden hun behoefte ligt. De ambtelijke en bestuurlijke inbreng moeten samen leiden tot een programma Duurzaamheid Omgevingsdienst Haaglanden 2019-2021 waarin die onderwerpen zijn opgenomen waar voldoende draagvlak voor bestaat.

Werksessies Duurzaamheid

EED

Sinds 2016 geldt voor veel bedrijven een auditverplichting in het kader van de Europese Energie-Efficiency (EED). De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft in 2016 alle ondernemingen aangeschreven die volgens gegevens uit de Kamer van Koophandel onder de werkingssfeer van de Tijdelijke Regeling EED vallen. Om een inschatting te maken welke van de aangeschreven ondernemingen individuele bedrijven zijn en welke concerns met meerdere vestigingen, is in 2017 een rekenmethode bedacht om een inschatting te kunnen maken van de werklust voor de ODH voor de komende jaren. Bij een conservatieve schatting wordt het aantal te beoordelen locaties afgerond op 2.000 vestigingen (som van Concernhoofdkantoren in Haaglanden, filialen in Haaglanden en individuele bedrijven).

De EED-cyclus heeft een termijn van 4 jaar waarna opnieuw een energie-audit moet worden uitgevoerd en aangeboden aan het bevoegd gezag. Dit betekent dat gemiddeld voor 500 inrichtingen in Haaglanden per jaar de energie-audits en eventuele plannen van aanpak moeten worden beoordeeld, steekproefsgewijs inrichtingen gecontroleerd en gegevens vastgelegd. Het aantal EED-controles en te beoordelen rapportages is daarmee aanmerkelijk hoger dan verwacht. De tijdsbesteding was echter minder dan geraamd i.v.m. het verwerken van een groot aantal "filialen" van concerns. In totaal zijn er 735 EED-controles uitgevoerd.

Project Ondergronds Ruimtegebruik

Begin 2017 is gestart met het in kaart brengen van de onttrokken hoeveelheden grondwater ten behoeve van het bodemenergiesysteem (WKO) in relatie tot hetgeen in de vergunningen zijn opgenomen. Doel van dit project was om de gebruikers die volgens haar vergunningvoorschriften meer dan 250.000 m³ grondwater onttrekken en daar bij lange na geen gebruik van maken, te bewegen om op hun verzoek de vergunning (vermindering) aan te laten passen zodat meer bedrijven en instellingen een WKO-installatie kunnen laten plaatsen. Hierdoor wordt op een positieve manier een extra impuls gegeven aan de vermindering van NO_x, CO₂ uitstoot. In 2018 is het project doorgezet en gekeken naar gebruikers die volgens haar vergunningvoorschriften meer dan 150.000 m³ grondwater onttrekken en daar geen gebruik van maken.

Voor het project zijn er 23 locaties gekozen die voldeden aan de criteria van minder dan 40% van het maximale debiet. Twee beheerderseigenaren (meerdere systemen op meerdere locaties) staan open voor verlaging van het maximaal debiet voor de onder hen vallende bodemenergiesystemen. In een constructief gesprek met beide partijen zijn meerdere locaties naar voren gekomen waar een verlaging van het maximaal debiet mogelijk is. Voor een aantal locaties is het technisch mogelijk om het maximale debiet te verlagen maar spelen nog commerciële belangen een rol die dit mogelijk tegen houden. Eén bedrijf doet intern onderzoek naar het vervolg. Het andere gaat voorstellen doen om voor in totaal 10 locaties het maximaal debiet te verlagen.

Project Zorginstellingen

In 2018 is een project WKO Zorginstellingen gestart. Doel van het project is de huidige werking van de WKO-systemen bovengronds én ondergronds te evalueren, knelpunten in kaart te brengen en maatregelen te formuleren in het kader van optimalisatie (energiebalans, energierendement, energiebesparing etc.). In de praktijk blijkt dat bij het klimatiseren van zorginstellingen sprake is van een onevenwichtige vraag naar warmte en koude, die in de meeste gevallen leidt tot een energetische onbalans in de bodem en een slecht energierendement. Om deze reden zijn 36 zorginstellingen geselecteerd, waarbij kansen liggen voor herstel van de energiebalans en een goed energierendement. In het kader van duurzaamheid zal dit leiden tot optimaal grondwaterbeheer, energiebesparing en de reductie van CO₂ en NO_x. Tijdens een reguliere WKO-controle richt de toezichthouder zich alleen op de voorschriften in de vigerende vergunning die betrekking hebben op het ondergrondse deel van de WKO en blijft de vergunninghouder verantwoordelijk voor de naleving hiervan. Omdat deze aanpak niet altijd zorgt voor het gewenste effect, blijft er energiebesparingspotentieel liggen. De ODH doet onderzoek bij de geselecteerde instellingen. Instellingen zijn per brief in kennis gesteld over nut en noodzaak van het project. Aanvullende vragen zijn telefonisch afgedaan en werden controles uitgevoerd. Uit het project is naar voren gekomen dat het gebruik van de bodemenergie-installaties zeer uiteenlopend was. Over het algemeen kan worden geconcludeerd, dat in veel gevallen de energiebalans wordt gestuurd op basis van de maximaal geleverde hoeveelheid koude of warmte. Ten aanzien van het beheer van de installatie is gebleken dat meer aandacht aan de werking van de installatie ook resulteert in een beter rendement. Daar waar beheerspartijen een actieve rol spelen bij de werking van de installatie worden ook betere resultaten gehaald.

Project brijnlozingen versus WKO

Diverse (tuinbouw)bedrijven (circa 300) in ons werkgebied maken gebruik van omgekeerde osmose. Bij omgekeerde osmose wordt er grondwater onttrokken dat na zuivering mineraalarm water oplevert en gebruikt wordt als gietwater voor de teelt. Deze onttrekking vindt plaats uit het eerste watervoerende pakket. Het afvalwater wat daarbij vrijkomt is vrij zout en wordt ook wel brijn genoemd. Dit brijn kan niet meer worden gebruikt en moet worden geloosd. Deze brijnlozing vindt momenteel veelvuldig plaats in de bodem, in het tweede watervoerende pakket. Dit mag in principe niet, maar mag - indien hier maatwerk voor is verleend - tot 2022 plaats vinden bij agrarische bedrijven.

In de maatwerkbesluiten staan specifieke eisen genoemd met betrekking tot het maximale lozingsdebiet van de brijnlozing. Met deze eisen wordt een ruimte in de ondergrond ingeruimd voor deze installaties.

Aangezien deze installaties lozen in een watervoerend pakket dat ook intensief wordt gebruikt door bodemenergiesystemen (WKO) is handhaving op het maximale debiet van belang. Een doelmatig gebruik van de ondergrond is een dynamisch proces. Mede daarom is de ODH een project gestart waarbij expliciet wordt gekeken naar osmose-installaties in relatie tot de nabij gelegen (open) bodemenergie-systemen.

Als omgekeerde osmose installaties niet meer worden gebruikt moeten ze op een juiste manier worden afgedicht. Hiervoor zijn duidelijke voorschriften in de maatwerkbesluiten opgenomen die aangeven dat de oorspronkelijke bodemlagen moeten worden hersteld bij afdichting. Om een beter beeld te krijgen van deze installaties zijn in 2018 themacontroles uitgevoerd bij een deel van deze installaties.

Tijdens de themacontroles is vastgesteld dat in het dossier nog niet alle benodigde documenten aanwezig waren. Daarom zijn tijdens deze controles alle boorstaten bemachtigd en geregistreerd zodat wij een beter

beeld hebben van het bodemprofiel van de installaties. Zodra deze worden afgedicht kunnen de afdichtingswerkzaamheden worden gecontroleerd. Tevens zijn alle bronnen ingemeten met een GPS-meter. Deze coördinaten worden toegevoegd aan het programma BodemenergieOnline (of BOL). In BOL worden momenteel alle bodemenergiesystemen geregistreerd. Zodra de coördinaten van de overige onttrekkingen zoals de osmose installatie daar ook aan worden toegevoegd hebben we een nog overzichtelijker beeld van de ondergrond. Uit het project blijkt dat momenteel geen retour bronnen aanwezig zijn in de nabijheid van bodemenergiesystemen. Om dit in de toekomst te blijven voorkomen is een adequate registratie noodzakelijk.

Ontzorgingsaanpak kantoren

In het kader van het SER-energieakkoord heeft de ODH in de afgelopen 2 jaar een “ontzorgings”-project gedraaid om energiebesparing te realiseren bij de kantorensector. Er is gekozen voor kantoren omdat de kantorensector ruim vertegenwoordigd is in de provincie. In de regio Haaglanden alleen al staan 1600 kantoorpanden. Binnen regio Haaglanden is de kantorensector verantwoordelijk voor 7% van de totale CO₂ uitstoot, hetgeen overeenkomt met een energieverbruik van 10 PJ per jaar.

Voor de realisatie van energiebesparing bij de kantorensector is in samenwerking met de brancheorganisatie voor ondernemers VNO-NCW – Midden en het adviesbureau CCS Energieadvies B.V. een ontzorgingsaanpak ontwikkeld. De ontzorgingsaanpak is gebaseerd op de lijst met erkende maatregelen voor kantoren, die in de Activiteitenregeling is opgenomen en primair gericht is op kantoren met huurdergebruikers. Hier speelt het zogenaamde split incentive tussen eigenaar en gebruiker. Op verzoek van de ODH hebben de gemeenten namen van inrichtingen voor dit project aangeleverd. Gedurende dit project is na onderzoek vastgesteld dat een aantal kantoren buiten de scope van het project vielen vanwege het hoge(re) energieverbruik en zij gebruik maken van een MJA of MEE regeling. Daarnaast was de bereidheid om deel te nemen aan het project door verschillende directies – om door hen aangedragen redenen - heel klein. Tenslotte bleek dat 7 geselecteerde kantoorpanden te huur of te koop stonden. In het kort komt het erop neer dat de controles – met uitzondering van de kantoren die wel hebben meegedaan en waar advies gegeven kon worden - weinig rendement hebben opgeleverd. Dit tenevallend resultaat bij een dergelijke ontzorgingsaanpak is ook eerder ervaren in projecten van de afgelopen jaren. Alleen het project WKO bij de glastuinbouw in 2017 is daarop een uitzondering. Wanneer het functioneren van WKO bij kantoren wordt vergeleken met WKO in de tuinbouwsector, komt duidelijk naar voren dat men in een ontzorgingsproject in de tuinbouw de financiële meerwaarde van koeling en verwarming met een WKO daadwerkelijk inzet.

9.5.2.4 Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op de handhaving is lager uitgevallen dan van tevoren is ingeschat en is ook iets afgenomen t.o.v. vorig jaar. Er waren 621 voornemens en lasten geraamd terwijl er uiteindelijk 640 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Een licht verbeterd naleefgedrag in een aantal branches draagt daaraan bij. Nog steeds blijken vaak grotere stookinstallaties (gedeeltelijk) niet te zijn gekeurd en zien ondernemers het belang van keuren niet in en schuiven de keuringen voor zich uit.

Bij de ODH is een aantal Buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) in dienst. De Boa's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) in pilotvorm als handavingsinstrument ingezet op een limitatief aantal soorten overtredingen. Binnen Haaglanden zijn gedurende 2018 totaal 33 Bsbm'n opgelegd voor overtredingen van de geluidsnormen (23), bodem (9) en vuurwerkopslag (1). Daarnaast zijn 23 processen verbaal opgemaakt voor geluid (18), bodem (0), vuurwerk, (4) en Wm (1).

9.5.2.5 Overige taken

In de werkplannen 2018 is tijd ingeruimd geweest voor een aantal zogenaamde overige taken waaronder o.a. ondersteuning van bestuur en beleidsafdelingen, bouwtoezicht, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie. In dit kader is de samenwerking met ketenpartners als waterschappen, ILT, ISZW, politie en OM verder uitgebouwd.

Samen met de LTO wordt informatie gegeven over milieuwet- en regelgeving. Glastuinbouwondernemers die gebruik maken van assimilatiebelichting kunnen gebruik maken van een SMS-berichtenservice. Abonnees ontvangen verspreid over het assimilatie seizoen diverse gratis SMS berichten die hen herinneren aan de juiste toepassing van de wet- en regelgeving. Ook WKO-eigenaren hebben een dergelijke SMS service i.v.m. hun rapportageverplichtingen.

Het Haags Economisch Interventie Team (HEIT) is een samenwerkingsverband tussen gemeente, politie, douane, belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid. In 2018 is de ODH bij 57 gezamenlijke controles aanwezig geweest. Hiermee levert de ODH een bijdrage aan het terugdringen van de zogenoemde georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

Bij een aantal deelnemers is intensief geadviseerd t.a.v. evenementenbeleid en individuele evenementenvergunningen.

9.5.2.6 Totaalbeeld

Het jaar 2018 was qua taakuitvoering een druk jaar. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H ligt circa 5% boven de prognose. Voor één opdrachtgever is halverwege het jaar besloten om een aanvullend incidentele opdracht te verlenen teneinde het planmatig werk te kunnen afronden. Overall is het planmatig toezicht uitgevoerd conform prognose.

9.5.2.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met indicatoren (KPI). Het betreft voor het programma T&H een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd. Monitoring en analyse t.a.v. trends zal in de komende jaren uiteraard plaatsvinden vooral in relatie tot de jaarlijkse evaluatie van de risicomethodiek.

In tabel 32 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H en in de tabellen 33 en 34 een overzicht van het naleefgedrag.

Tabel 32 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H

Programma T&H	2016			2017			2018		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	21	2		18	6		19	4	1
Deels gegrond							1		
Deels niet-ontvankelijk, deels gegrond							1		
Gegrond	4	1		1	2		2	1	
Niet-ontvankelijk	6	1	1	1			1		
Ingetrokken	6			6	2	1	12	1	
Totaal	37	4	1	26	10	1	36	6	1

Tabel 33 Naleefgedrag

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle		
				2016	2017	2018
Toezicht - Controle inrichting (preventief)						
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	90%	91%	84%
			2	71%	68%	68%
			3	48%	53%	49%
			4	48%	57%	45%
			Gestapeld toezicht		96%	95%
				52%	39%	39%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		80%	55%	66%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		81%	93%	72%
T01.4	Deelcontrole	Asbest		-	-	67%
		Assimilatie		78%	60%	28%
		Energie/duurzaamheid		100%	100%	99%
		Externe veiligheid		70%	50%	100%
		Grondwateronttrekking		93%	100%	95%
		Indirecte lozingen PZH		96%	50%	79%
		Meten/Verificatie		100%	-	-
		Nazorg stortplaatsen		100%	79%	100%
		Thema controle Acceptatiebeleid		-	-	91%
		Thema controle Afscheiders-GA		-	95%	-
		Thema controle Afvalbeheer		99%	83%	90%
		Thema controle Afvalstoffen		96%	97%	97%
		Thema controle Afvalwater		63%	90%	86%
		Thema controle Asbest		-	72%	-
		Thema controle Asbestdaken		-	100%	100%
		Thema controle Basisonderwijs		-	89%	75%
		Thema controle Brandveiligheid		-	-	88%
		Thema controle Duurzaamheid		100%	100%	91%
		Thema controle Grondverzet		97%	100%	-
		Thema Koeling-Energieverbruik		0%	100%	100%
		Thema controle Limiter		-	-	79%
		Thema controle Loodemissie		-	-	100%
		Thema controle Mest		90%	87%	89%
		Thema controle Opslag stoffen		69%	69%	87%
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		-	67%	100%
		Thema controle Spuitcabines-VOS		-	90%	-
		Thema controle Stookinstallaties		56%	75%	69%
		Thema controle Veiligheid		-	84%	77%
		Thema controle Voortgezet onderwijs		-	55%	100%
		Vuurwerkopslag		93%	94%	88%
		WKO-afdichting		90%	100%	100%
		WKO-boorcontrole		100%	90%	87%
		WKO-gesloten		96%	76%	93%
		WKO-regulier		68%	70%	76%
		WKO-start-up		46%	71%	86%
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		74%	71%	51%
Toezicht - Overig						
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		100%	100%	97%
		MJA		-	100%	100%
		Natte koeltorens		92%	95%	98%
		Programma van eisen upd		80%	85%	85%
		WKO-administratief		62%	62%	65%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-PRTR		100%	90%	88%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		100%	100%	100%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		100%	95%	99%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		100%	89%	83%
Overlast						
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		100%	75%	78%
		Melding overlast (klacht)		69%	70%	68%
		Ongewoon voorval		78%	64%	93%
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		-	100%	100%
		Overig		-	-	100%
Bodembescherming- en kwaliteit						
T09.1	Controle bodemsanering wbb	Bodemsanering ernstig		87%	89%	91%
		Bodemsanering niet ernstig		81%	84%	84%
		Nazorglocatie actief		100%	-	-
		Nazorglocatie passief		100%	94%	100%
T09.2	Controle bodemsanering niet wbb	Herstelplicht Wm		60%	69%	55%
		Tanksanering ondergronds		86%	70%	88%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		74%	78%	69%
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		100%	-	-
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		90%	83%	100%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		73%	48%	

Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

Tabel 34 Naleefgedrag belangrijkste producten 2015-2018

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle			
				2015	2016	2017	2018
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)							
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	83%	90%	91%	84%
			2	74%	71%	68%	68%
			3	52%	48%	53%	49%
			4	74%	48%	57%	45%
		Gestapeld toezicht		30%	52%	39%	39%
T01.2	Aspectcontrole	Melding overlast (klacht)		55%	69%	70%	68%
T09.1	Toezicht bodemtaken (gemiddeld)	Wet Bodembescherming (ernstig en niet ernstig) en Besluit Bodemkwaliteit		71%	81%	84%	81%
T09.2							
T09.4							

Sinds 2016 wordt op een meer gedetailleerd niveau per branche gekeken naar trends in het naleefgedrag. Op basis hiervan wordt jaarlijks de risicomethodiek en daarmee het planbare toezicht bijgesteld. De volgende branches stijgen in de prioritering:

- Voortgezet Onderwijs van zeer laag naar hoog
- Metaalbewerking van laag naar hoog
- Afvalverwerking/bewerking van laag naar hoog

De onderstaande branches dalen in de prioritering

- Jachthaven/Werf van zeer hoog naar zeer laag
- Akkerbouw van zeer hoog naar laag

De uitkomsten van de bijstelling van de regionale prioriteiten laten een verschuiving zien van de branches met als gevolg dat er in 2019 meer thematisch toezicht zal plaatsvinden. Waar in 2018 veertien branches in de prioriteit gemiddeld en laag stonden zijn dat er na de bijstelling vijftientig. Dit betekent concreet dat er ten opzichte van 2018 meer thematische controles zullen plaatsvinden en dat er minder integrale controles zullen worden uitgevoerd. De kleine hoeveelheid capaciteit die hierdoor beschikbaar komt zal deels worden gebruikt om bij gemeenten meer incidenteel toezicht mogelijk te maken en deels zal deze worden ingezet op specifieke gemeentelijke toezichtprojecten.

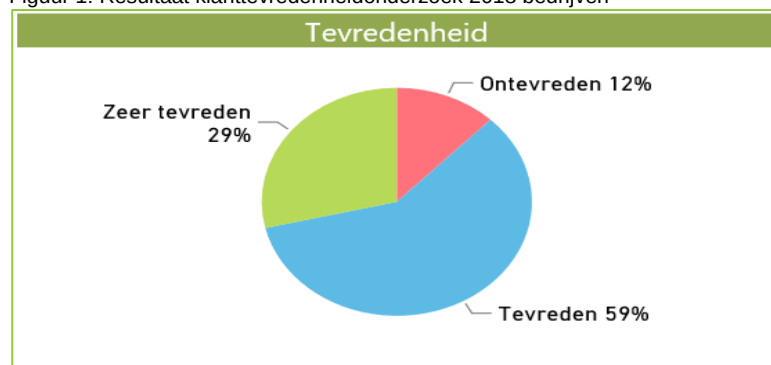
9.5.3 Klanttevredenheidsonderzoek

In het jaar 2018 zijn klanttevredenheidsonderzoeken (kto) verstuurd. Het responsepercentage bedraagt 29%. Dit betreft zowel bedrijven als particulieren (overlastmelding).

Bedrijven

De doelgroep: bedrijven bestaan uit “aanvragers” van vergunningen en toetsingen en uit bedrijven waarop toezicht wordt uitgeoefend. Uit de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 88% van ondervraagden bedrijven tevreden is, waarvan zelfs 29% zeer tevreden. Van de ondervraagden gaf 12% aan ontevreden te zijn met de dienstverlening. De resultaten zijn vergelijkbaar met 2017. In de onderstaande figuur is het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek ten aanzien van de ondervraagde bedrijven schematisch weergegeven.

Figuur 1: Resultaat klanttevredenheidsonderzoek 2018 bedrijven

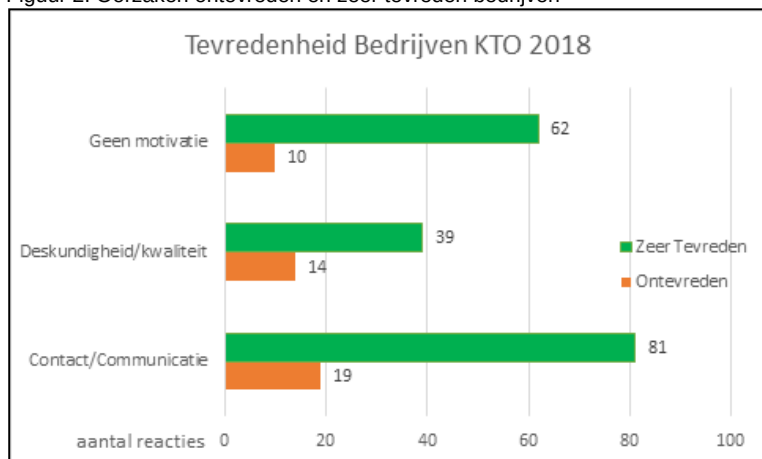

Analyse respons bedrijven

Als motivatie voor de ontevreden reacties worden onder andere de aspecten tijdigheid, contact communicatie, deskundigheid en kwaliteit genoemd. De zeer tevreden reacties worden veelal veroorzaakt door aspecten oplossings- en resultaatgerichtheid, contact communicatie, deskundigheid en kwaliteit van de medewerker.

In de onderstaande figuur zijn de oorzaken van de respons zeer tevreden en ontevreden illustratief weergegeven.

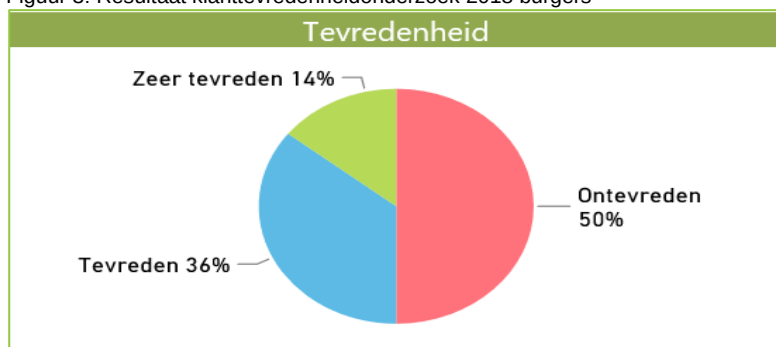
Figuur 2: Oorzaken ontevreden en zeer tevreden bedrijven

Burgers

De doelgroep: burgers bestaat uit melders van overlastsituaties veroorzaakt door bedrijven. Dit kunnen bijvoorbeeld klachten zijn over geluid of geur. Uit de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat 50% van ondervraagde particulieren tevreden is, waarvan zelfs 14% zeer tevreden. Van de ondervraagden gaf 50% aan ontevreden te zijn met de dienstverlening. In de onderstaande figuur is het resultaat van het klanttevredenheidsonderzoek ten aanzien van de ondervraagde particulieren schematisch weergegeven.

Figuur 3: Resultaat klanttevredenheidsonderzoek 2018 burgers

Analyse respons burgers

Als motivatie van de ontevreden reacties worden onder andere de aspecten tijdigheid van het ontvangen van een reactie en contact/communicatie. Ook wordt in een aantal gevallen de ontevreden reactie veroorzaakt doordat in sommige gevallen de ervaren overlast niet door de Omgevingsdienst Haaglanden kan worden opgelost. Enerzijds omdat dit niet binnen de bevoegdheden van de Omgevingsdienst Haaglanden valt. Anderzijds valt ervaren overlast wel binnen de bevoegdheden van de Omgevingsdienst Haaglanden maar blijkt na onderzoek door ODH dat er geen sprake is van overtreding van de milieuwetgeving. In dergelijke gevallen wordt er dus overlast ervaren, maar valt deze binnen het acceptabel geachte van de milieuwet en regelgeving. Ten aanzien van ontevreden reacties als gevolg van het doorsturen van een klacht naar een andere organisatie is reeds een verbetermaatregel ingevoerd. De zeer tevreden reacties worden veelal veroorzaakt door tijdigheid van het ontvangen van een reactie, contact/communicatie en deskundigheid/kwaliteit.

In de onderstaande figuur zijn de oorzaken van de respons zeer tevreden en ontevreden zijn illustratief weergegeven.

Figuur 4: Resultaat klanttevredenheidonderzoek 2018 burgers naar mate tevredenheid

9.6 Raming en realisatie werkplan T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
	<u>Milieu-inrichtingen</u>			
R01.1	Oprichtingsvergunning niet-complex	60	13	5
R01.1	Oprichtingvergunning complex	125	5	
R01.2	Revisievergunning	200	7	3
R01.3	Veranderingsvergunning niet-complex	70	17	14
R01.3	Veranderingsvergunning complex	150	5	
R01.4	Milieuneutrale veranderingsvergunning	32	28	13
R27.1	Omgevingsvergunning BRIKS	32	2	4
	Regie Briks		350	339
R01.6/R01.7	Intrekkingsbesluit Wm	24	3	
R01.8	Geactualiseerde vergunning	32	4	3
R07.1	Actualisatietoets vergunningen niet-complex	8	7	
R07.1	Actualisatietoets vergunningen complex	8	22	
R02.1/R02.2	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Wm)	32	13	4
R03.1	Behandeling melding activiteitenbesluit	10	633	513
R09.1/R18.1	Behandeling melding indirecte lozing/Blbi	14	103	105
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Wm / indirecte lozing	24	153	185
R05.1	Gelijkw aardigheidsbesluit			1
R06.1/R06.2/R06	Besluit verplichting Activiteitenbesluit	8	5	
R28.1	Behandeling sloopmelding	16	9	
R08.2	Behandeling kennisgeving mobiele puinbreker	8	25	25
R10.1	Vuurw erkontbrandingstoestemming	32	20	24
R11.1/R11.2	Behandeling vuurw erk melding	16	53	37
	Verlening vuurw erkverkoopvergunningen	8	20	9
	Bijzondere toestemming laden en lossen vuurw erk	6	20	32
R03.1/A01.5	Toetsing en advies Wm	10	260	235
A03.1	Vooroverleg Wm	40	30	41
D11.1	Beheer milieu-informatie inrichtingen			0
H01.1	Administratieve handhaving Wm	8		
	<u>Bodembescherming en -kwaliteit</u>			
R13.1	Beschikking bodemsanering	20	220	177
R13.1	Behandeling melding w ijziging saneringsplan	8	17	
R14.1	Behandeling BUS-melding	12	200	232
R15.1/R15.2	Behandeling melding Besluit bodemkw aliteit	4	715	747
T08.1/A01.5	Toetsing bodem	8	1.528	1.969
D03.1	Coördinatie bodemsanering		625	975
A01.5	Advies bodem	6	485	458
R16.1	Vergunning ontgronding niet-complex	60	6	
R16.1	Vergunning ontgronding complex	125	2	1
A01.5	Toetsing ontgronding (vrijstelling/advies)	16	10	15
A01.5	Advies ontgronding	60	5	11

Vervolg T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
R19.1	Vergunning grondw ateronttrekking en -opslag	60	50	39
R02.3	Omgevingsvergunning beperkte milieutoets bodemenergie	150	3	2
R18.1	Behandeling melding Blbi-bodemenergie	24	29	44
R04.1/R04.2	Maatw erkvoorschrift Blbi-bodemenergie	24	2	
A01.5	Advies WKO	12	28	54
A01.5	Toetsing WKO	12	5	21
D11.1	Informatie-ontsluiting Landelijk grondw aterregister		1.250	737
R20.1	Ontheffing PMV	32	50	35
R20.1	Melding PMV	10	60	64
A01.5	Toetsing PMV Wabo	16	50	2
A01.5	Advies PMV	24	50	104
A03.1	Vooroverleg w ater/ontgronding/Pmv	32	55	59
A03.1	Vooroverleg bodem	12	36	23
H01.1	Administratieve handhaving Wbb	6	1	
	Implementatie regelgeving/beleid Bodem		50	
	Implementatie regelgeving/beleid Ontgronding/(grond)w ater/PMV		25	
	<u>Natuurbescherming</u>			
A01.5	Advies Natura 2000	20	100	105
A01.5	Advies Beheer en schadebestrijding (BS)	20		
A01.5	Advies Soortenbescherming (SB)	20		54
A01.5	Advies Houtopstanden (HO)	20		3
A01.5	Advies Natuurschoonw et (NS)	20		18
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel Natura 2000	24	20	
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel SB	24		1
R24.1	Bestuurlijk rechtsoordeel HO	20		
A01.5	Toetsing Natura 2000	20	50	33
A01.5	Toetsing Faunabeheerplan	24		
A01.5	Toetsing Beheerplan Natura 2000	20		
A01.5	Toetsing BS	24	2	
A01.5	Toetsing SB	20		26
R21.1	Opdracht BS	60	5	7
R21.2	Ontheffing BS	50	25	4
R21.2	Ontheffing SB niet-complex	32	100	136
R21.2	Ontheffing SB complex	67	10	24
R21.2	Ontheffing SB Onderzoek/Onderwijs	12	5	1
R21.2	Ontheffing SB uitzetten of herinvoeren	20		
R21.2	Ontheffing SB vangen of onder zich hebben	24		
R21.2	Ontheffing SB tijdelijke natuur	20		1
R21.2	Ontheffing HO meldingsplicht	24		1
R21.2	Ontheffing HO herplantplicht (compensatie)	32		4
R21.2	Ontheffing HO realisatietermijn herplant	10		1
R21.2	Ontheffing HO vervangen niet aangeslagen herplant	12		

Vervolg T&V

Programma T&V 2018	Producten in uren		20.420	26.428
	Producten in aantallen		6.433	6.918
			Totaal	
PDC Code	Taak/Product	Kengetal 2018 (uur/product)	Planning 2018	Realisatie 2018
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 niet complex	60	25	47
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 complex	80	2	2
R22.1	Vergunning Wnb Natura 2000 PAS	24	125	86
R03.1	Melding Natura 2000 PAS		100	34
R03.1	Melding HO		250	261
R23.1	VVGB Natura 2000 niet complex	40	20	4
R23.1	VVGB Natura 2000 complex	70		
R23.1	VVGB Natura 2000 PAS	24	10	10
R23.1	VVGB SB niet-complex	32	6	8
R23.1	VVGB SB complex	67	2	2
A03.1	Vooroverleg Natura 2000	24	60	19
A03.1	Vooroverleg BS	10	2	3
A03.1	Vooroverleg SB	10	25	44
D11.1	Monitoring ecologie		0	379
	Implementatie nieuw e w etgeving natuurbescherming		150	876
	<u>Geluid, Lucht, EV</u>			
A01.5	Samengesteld advies geluid, lucht, externe veiligheid	24	26	8
A01.5	Samengestelde toets geluid, lucht, externe veiligheid	16	39	13
A01.5	Enkelvoudig advies geluid, lucht, externe veiligheid	12	84	239
A01.5	Enkelvoudige toets geluid, lucht, externe veiligheid	12	357	551
	Enkelvoudig advies geluid evenementen	12	47	6
D04.1	Zonebeheer industrieland aai		365	402
R25.1	Beschikkingen hogere waarde	24	54	28
R12.1	Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	8	21	8
D08.1	Beheer monitoringstool (luchtkwaliteit)		50	46
A01.5	Advies milieu quickscan	12	49	24
A04.1/A04.2	Advies/toetsing MER	32	7	12
A04.3	Toetsing onderzoek MER-beoordeling	40	1	2
A03.1	Vooroverleg Milieu en RO	100	7	5
D04.3	Inpassing bedrijf	10		
	<u>Overige taken</u>			
A01.3	Advies/ondersteuning OG en Beleidsafdeling OG (diverse werkvelden)		3.270	2.452
A01.3	Inbreng bestuur/statenvragen		100	
A02.1	Bestuurlijke ondersteuning OG		100	
D14.1	Relatiebeheer		3.150	2.444
D16.1	Deelname crisisorganisatie		240	
D15.1	Behandeling Wob-verzoek	24	13	9
J0.01 t/m J02.4	Bezwaar en Beroep	50	70	59
D09.1	Helpdesk loket / informatie-ontsluiting		6.370	10.898
D24.1	Planning & Control		1.400	1.347
	Vorbereiding Omgevingswet		2.575	3.158
	Databank Flora en Fauna			
	Specifieke Projecten en/of niet benoemde taken (diversen)			2.080

9.7 Raming en realisatie werkplan T&H

Totaal alle instanties			Producten in uren		11.132	14.714
			Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)						
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	8		89
			2	10	661	587
			3	12	217	198
			4	22	120	120
						12
		Gestapeld toezicht		12	449	392
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		15	35	32
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		8	722	829
T01.4	Deelcontrole	Asbest		10		3
		Assimilatie		10	19	18
		Energie/duurzaamheid		15	57	93
		Externe veiligheid		5	2	1
		Grondwateronttrekking		20	15	20
		Indirecte lozingen PZH		12	14	14
		Meten/Verificatie		10	9	
		Nazorg stortplaatsen		40	14	14
		Thema controle Acceptatiebeleid		6	11	11
		Thema controle Afvalbeheer		6	153	145
		Thema controle Afvalstoffen		6	102	93
		Thema controle Afvalwater		6	201	200
		Thema controle Asbest		6		
		Thema controle Asbestdaken		6	8	13
		Thema controle Basisonderwijs		6		8
		Thema controle Brandveiligheid		6	25	25
		Thema controle Duurzaamheid		6	11	11
		Thema controle Grondverzet		6		
		Thema controle Koeling-Energieverbruik		6		1
		Thema controle Limiter		6	154	121
		Thema controle Loodemissie		6	13	10
		Thema controle Mest		6	37	37
		Thema controle Opslag stoffen		6	37	37
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6		1
		Thema controle Spuitcabines-VOS		6		
		Thema controle Stookinstallaties		6	102	99
		Thema controle Veiligheid		6	135	133
		Thema controle Voortgezetonderwijs		6		1
		Vuurwerkopslag		10	276	241
		WKO-afdichting		8	5	3
		WKO-boorcontrole		12	20	15
		WKO-gesloten		8	26	27
		WKO-regulier		12	150	153
		WKO-start-up		30	20	14
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		7	154	158
Toezicht - Overig						
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		8	499	735
		MJA		8		5
		Natte-koeltorens		6	51	61
		Programma van eisen upd		10	14	20
		WKO-administratief		6	550	592
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-prtr		15	19	17
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		12	17	19
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		27	85	74
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		10	5	7

Vervolg T&H

Totaal alle instanties			Producten in uren		11.132	14.714
			Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
Overlast						
T06.1	Klachtbehandeling milieu	Afval		2	2.744	16
		Geluid				1.953
		Geur				452
		Licht				51
		Opslag				
		Verontreiniging				12
		Overig				269
T07.1	Behandeling voorvalmelding			2	80	69
H05.1	Besluit op handhavingsverzoek			35	30	29
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		10	30	31
		Melding overlast (klacht)		10	1.045	1.359
		Ongewoon voorval		10	23	20
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		22	63	52
		Overig		22		2
Bodembescherming en -kwaliteit						
T09.1	Controle bodemsanering Wbb	Bodemsanering ernstig		18	145	161
		Bodemsanering niet ernstig		12	36	31
		Nazorglocatie actief		35		
		Nazorglocatie passief		10	16	16
T09.2	Controle bodemsanering niet-Wbb	Herstelplicht Wm		10	39	20
		Tanksanering ondergronds		10	38	24
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		12	147	173
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		9	1	1
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		7	5	7
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		20		
Bouw en gebruik						
T13.1	Controle BRIKS	BRIKS (toezicht)		40	10	7
T14.1	Controle brandveilig gebruik	Brandveilig gebruik		20	12	11
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)						
T02.3	Hercontrole	Assimilatie		8	14	7
		Besluit Bodemkwaliteit		6	9	13
		Bodemsanering ernstig		10	10	3
		Bodemsanering niet ernstig		6	4	1
		Brandveilig gebruik		6		10
		Energie/duurzaamheid		15	4	
		E-prtr		6	1	2
		EED		6		8
		Gebiedscontrole bodembescherming		6		5
		Gestapeld toezicht		6	237	317
		Grondwateronttrekking		10	3	
		Handhavingsverzoek		6	3	1
		Herstelplicht Wm		6	3	6
		Indirecte lozingen PZH		6	2	8
		Inventarisatie bedrijven		6	132	181
		Melding overlast (klacht)		6	202	157
		Meten/Verificatie		10	3	
		Mobiele puinbreker		6	3	
		Natte-koeltorens		6		2
		Nazorg stortplaatsen		10	2	2
		Ongewoon voorval		6	3	1
		Opleveringscontrole		6	10	15
		Programma van eisen upd		6	3	
		Tanksanering ondergronds		6	1	6
		Thema controle Afvalbeheer		4	41	7
		Thema controle Afvalstoffen		4	27	

Vervolg T&H

Totaal alle instanties			Producten in uren		11.132	14.714
			Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal	
					Planning	Realisatie
		Thema controle Afvalwater		4	53	19
		Thema controle Brandveiligheid		4	1	3
		Thema controle Basisonderwijs		4		7
		Thema controle Duurzaamheid		4		1
		Thema controle Grondverzet		4		
		Thema controle Limiter		4	40	7
		Thema controle Loodemissie		4	1	
		Thema controle Mest		4	5	4
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		4		
		Thema controle Opslag stoffen		4	6	14
		Thema controle Spuitcabines-VOS		4		2
		Thema controle Stookinstallaties		4	24	23
		Thema controle Veiligheid		4	30	10
		Thema controle Voortgezetonderwijs		4		9
		Vuurwerkopslag		6	22	20
		WKO-administratief		6	200	199
		WKO-afdichting		4	2	
		WKO-boorcontrole		4	2	2
		WKO-gesloten		6		
		WKO-regulier		7	60	38
		WKO-start-up		7	20	2
		Wm-regulier	1	5		14
			2	6	166	169
			3	6	55	67
			4	7	36	51
				6	17	10
		T02.1	Administratieve controle repressief	Administratief toezicht		6
Toezicht - Controle Inrichting (repressief) vervolg						
T02.4	Sanctiecontrole	Administratief toezicht		6	9	24
		Assimilatie		8	70	14
		Besluit Bodemkwaliteit		6	1	1
		Bodemsanering ernstig	10	5	4	
		Bodemsanering niet ernstig		6		1
		Energie/duurzaamheid		6	1	
		E-prtr		4		
		Externe veiligheid		6		5
		Gestapeld toezicht		6	76	130
		Grondwateronttrekking		6	2	
		Handhavingsverzoek		6	5	
		Herstelplicht Wm		6	16	
		Indirecte lozingen PZH		6		2
		Inventarisatie bedrijven		6	25	37
		Melding overlast (klacht)		6	79	126
		Meten/Verificatie	10	3	14	
		Mobiele puinbreker		6		
		Nazorg stortplaatsen		6		
		Ongewoon voorval		6		1
		Opleveringscontrole		6	1	1
		Programma van eisen upd		4		
		Thema controle Afscheiders-GA		6		
		Thema controle Afvalbeheer		6	12	2
		Thema controle Afvalstoffen		6	7	
		Thema controle Afvalwater		6	14	3
		Thema controle Asbest		6		4
		Thema controle Basisonderwijs		6		8
		Thema controle Brandveiligheid		6		1
		Thema controle Duurzaamheid		6		1
		Thema controle Grondverzet		6		
		Thema controle Limiter		6	10	
		Thema controle Mest		6		
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		6		

Vervolg T&H

Totaal alle instanties		Producten in uren		11.132	14.714
		Producten in aantallen		13.130	13.760
Product code	Product	Onderdeel	categorie	kental	Totaal
					Planning Realisatie
		Thema controle Opslag stoffen		6	1 15
		Thema controle Spuitcabines-VOS		6	1
		Thema controle Stookinstallaties		6	5 3
		Thema controle Veiligheid		6	8 2
		Thema controle VRH		6	
		Vuurwerkopslag		6	5 7
		WKO-administratief		4	25 37
		WKO-afdichting		7	
		WKO-gesloten		6	
		WKO-boorcontrole		7	1
		WKO-regulier		7	10 8
		WKO-start-up		7	2 1
		Wm-regulier		6	186 162
Handhaving					
H01.1	Handhavingsbesluit - Voornemen last onder dwangsom			14	404 386
	Handhavingsbesluit - Last onder dwangsom			12	236 235
	Handhavingsbesluit - Voornemen bestuursdwang			20	
	Handhavingsbesluit - Last onder bestuursdwang			20	
H02.1	Bestuursdwang			40	
H02.2	Last onder dwangsom - Invorderen			7	98 119
	Last onder dwangsom - Intrekken			6	171 239
H03.1	Bestuurlijke strafbeschikking milieu			20	31 33
H04.1	Proces verbaal			20	10 23
Bezwaar & Beroep					
J01.2	Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening			35	33 36
J01.1	Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening			45	1
J02.2	Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening			35	13 6
J02.1	Behandeling beroep met voorlopige voorziening			45	
J02.4	Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening			35	1
J02.3	Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening			45	
Advisering					
A01.3	Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag			10	27 18
A01.4	Advies milieu-aspecten calamiteit			10	9 1
A01.5	Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag			10	74 70
A02.1a	Beleidsadvies milieu				1.494 1.415
A02.1b	Beleidsadvies omgevingswet				925 794
Overige Taken					
D09.1	Helpdesk				810 1.395
D10.1	Meldkamer				1.300 1.610
D11.1	Informatie-ontsluiting				2.018 3.623
D14.1	Relatiebeheer				1.740 1.486
D15.1	Behandeling WOB-verzoek			20	12 4
D16.1	Deelname crisisorganisatie				290 199
D19	Permanente meting				100 4
D13	Project bevordering milieubewustzijn	Energie/duurzaamheid			447
		EED/MJA deel			1.272
	Projecten	Coördinatie toezicht project			105 529
		Coördinatie inventarisatie bedrijven project			37
		Project Brijnlozingen vs WKO			350 332
		Project WKO zorginstellingen			350 247
		Ketentoezicht			800 784
		Ondergronds ruimtegebruik			200 114
		Communicatie nieuwe regelgeving			530 125
		Coördinatie vuurwerkopslag/evenementen			120 301

10 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

11 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
ARG	Arbeidsvoorwaardenregeling gemeente Den Haag
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
A&O	Arbeidsmarkt en Opleiding
Bbk	Besluit bodemkwaliteit
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOR	Besluit Omgevingsrecht
BRIKS	Bouwen, Reclame, Inrit, Kap en Sloop
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BSBm	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BUS	Besluit Uniforme Saneringen
BV	Bedrijfsvoering
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CO2	Koolstofdioxide
DB	Dagelijks Bestuur
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DMS	Document Management Systeem
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EED	Europese Energy-Efficiency Richtlijn
EMU	Economische en Monetaire Unie
EV	Externe veiligheid
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FTE	Fulltime-equivalent
GIS	Geografisch Informatiesysteem
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
I&M	Infrastructuur en Milieu
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
ISO	International Organization for Standardization
ISZW	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KPN	Koninklijke PTT Nederland BV
KvK	Kamer van Koophandel
L-dossier	Locatiedossier
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
MER	Milieueffectrapportage
Nb	Natuurbeschermingwet
NEN	Nederlandse Norm
NJN	Najaarsnota
NOx	Stikstofoxiden
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OD	Omgevingsdienst
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OLO	Omgevingsloket online
OM	Openbaar Ministerie
Ow	Omgevingswet
P&C	Planning & Control
PAS	Plan van Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PJ	Petajoule
PMV	Provinciale Milieuverordening
PV	Proces Verbaal
PZH	Provincie Zuid-Holland
RMA	Record Management Applicatie
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SBI	Standaard Bedrijfsindeling
SER	Sociaal Economische Raad
SLA	Service level Agreement
SMT	Sociaal Medisch Team

T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
TMLO	Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden
UPD	Uitgangspuntendocument
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVGB	Verklaring van geen bedenkingen
Wbb	Wet bodembescherming
Wgh	Wet geluidhinder
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
Wnb	Wet natuurbescherming
WNT	Wet normering topinkomens
WOPT	Wet Openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WW	Werkloosheidswet